

AB

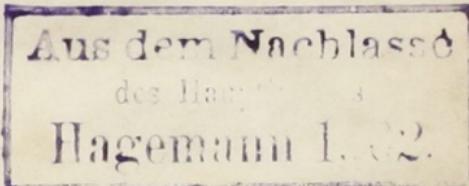
71B9
i:47

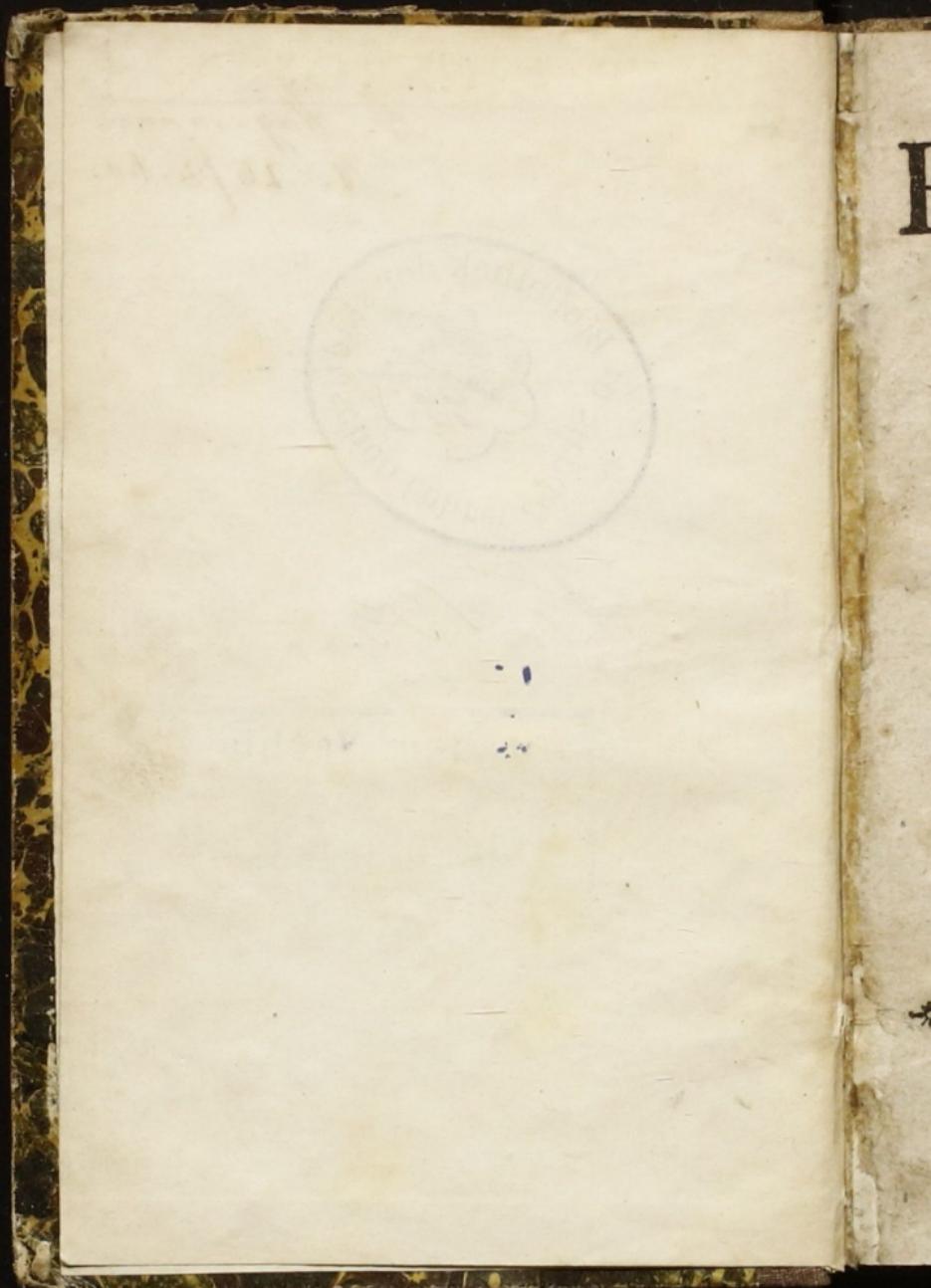
D. J.
D. D. G.

H. Hagemann.
S. 26/10.60.

Nr. 133.

PHAE DRI
AUGUSTI LIBERTI
FABULARUM
AESOPIARUM

LIBRI V.

ET

NOVARUM FABULARUM
APPENDIX.

Prælites.

HALAE
IMPENSIS ORPHANOTROPHEL

ANNO MDCCCLXXXVII.

TH

A

II

pto

po

EX
THOMAS POPE BLOUNT
CENSURA
CELEBRIORUM
AUCTORUM.

PHAEDRUS, THRAX, AUGUSTI
libertus, tempore Tiberii claruit.
Reliquit 5. libros *Fabularum Aesop-
icarum* versibus iambicis conscri-
ptos.

De hoc libello idem ego tecum & cum
politissimo viro Iacobo Bongarsio sentio, elab-
orantem

gantem esse cumprimis, & florente etiam
 ac pura lingua *Latina* scriptum: (quæ pau-
 lo post multum a nativa illa simplicitate
 sua degeneravit) ac supparem esse iudico
Hunc Phædrum Laberio, ac Publio Syro Mi-
mographis: abundare quoque optimis & ad
 vitam utilissimis sententiis. Tantum vel-
 lem in numeris ac legibus carminis Jam-
 bici paulo accuratior fuisset, in quibus
 palam est, eum satis negligentem esse, ne
 dicam dissolutum. Sed *Comicorum* ille for-
 tasse hac in re licentiam imitari voluit, ni-
 hilque circa numeros pensi habuit, dum
 pure atque emendate loqueretur: in quo
 studio nemini facile cedit. Hoc quoque
 non sine iudicio fecisse existimandus est;
 quod ad *Fabularum* descriptionem *Iambos*
 notissimum adhibere voluit. Hoc enim
 metri genus quam minime a quotidiano &
 naturali sermone recedit: adeoque ipsa
Natura (si Aristoteli credimus) id invenit,
 ceu maxime accommodatum & proprium
 $\tau\eta \lambda\acute{e}\zeta\epsilon\iota.$ Conrad. Ritterstius in Epist. præ-
 liminari ad *Ioachim. Camerar.* præfix. *Phæd.*
Fab. 1667.

De

De dicendi genere si roges, quid sentiam, dicam equidem, & quali me *Censor* rogaret, ex animi sententia. Neminem arbitror a felici illa *Terentii* simplicitate proprius abesse — Nemo e veteribus ingenio fuisse videtur ad illam *Terentii* semper lenitatem magis facto, quam *Phædrus*; quod & necesse fuerat: ea enim est *Apologorum*, atque adeo *Fabellarum* omnium natura, ut sermone non debeat, nisi faciliter placidoque tractari. *Tanaquil. Fab.* in Not. ad *Phædr.*

Phædrus suavissimus ille *Fabulator*, & urbaniorum hominum delicium. *Tan. Fab.* 1. I. Epist. Epist. 49.

Phædrus Scriptor meo iudicio politissimus. *Casaub.* in Epist. 99. ad *Petr. Pittheum.*

De *Phædri* *Fabulis* ita iudicant doctorum plerique, esse ingenuæ *Latinitatis*, neque mentiri ævum *Tiberii*. In quorum ego prorsus opinione sum, licet unam & alteram subdititiam & insititiam esse iam olim notarim. *Gasp. Barth. Adversar.* I. 36. c. 21.

Ingenuas *Phædri* fabulas a prima pueritiae in deliciis habui, & immortali amore prudentiam, in tam suavibus verbis & fabulis abditam, dignam esse quis neget? *Idem* ibid. l. 30. c. 22.

Phædrum & *Hyginum* velut elegantiae minus studiosos *plebeia* plusculum usurpare appareat. *Gasp. Sciopp.* Consultat. p. 42.

Scripsit has *fabellas* stylo longe optimo ac latinissimo, ut plerique docti tradiderant. Nam quod *Scioppius* in eo nescio quid *Barbari* ac *Thracici* subodoratur, id plane est eiusmodi, quale eius, qui in *Tito Livio* deprehendit *Patavinitatem*. Itaque hucusque nemini ex doctioribus suam approbare potuit sententiam, nec credo unquam approbabit. *Ioan. Scheffer.* in Vit. *Phædri*.

Antiquitas nihil Fabulis ipsis eleganter habet. Eruditor. Diar. Gallic. 2. Febr. 1665.

Dictione eius pura est, & emendata, nec indigna quam imitentur linguae *Latina* candidati. *Borrich. de Poet.* p. 56.

At

At vero Phædrus noster illis (*Plauto & Terentio*) castigatior est, & adstrictior, sed ita tamen, ut honesta quadam interdum libertate utatur. Quod a nobis ea gratia dicitur, ne quis omnia eius Carmina ad molestam illius purioris *Iambici* diligentiam postulet revocari. Nam quod suspicatur *Scioppius*, ignorasse *Phædrum* leges *metricas*, cui, quæso, persuaserit? Eadem opera P. Syrum, eadem opera *Plautum*, *Terentium*, veteresque alios accuset, & *Virgilium* ipsum, si *Diis* placet. O pudor, πεπονισμένος Φῶ; sed solens suo more facit *Scioppius*, qui *Scaligeros* ausus est, & *Casaubonos* infectari, κολοῖος προστέχει. Tanaquil. Faber. Not. in Prolog. *Phædr.* l. I. Fabul.

Phædrus Augusti vel Tiberii libertus, gente Thrax, Aesopi fabulas Latinis Versiculis descripsit adeo nitidis & limatis, ut nimirum Romanus dici scribique possit. Dan. Georg. Morhof. de Patavin. Livian. p. 158.

Vavassor de Ludicra Dictione p. 206. Phædri dictionem ab omni peregrinitate & insolentia

solentia remotam iudicat, narratque accepisse se a Iacobo Sirmundo, cum Petrus Pithæus primum misisset Romam hos libros *Lutetiae* editos, *Romanos* ut emuntæ naris homines novitate voluminis percussos non dubitasse, quin ætatem redoleret Auguſti, ac summam illam facilitatem styli & scripturæ repræsentaret. Id antem miratur *Vavassor*, qui faſtum; quod *Seneca Aesopus* logos intentatum *Romanis* ingenii opus dixerit, cum *Phædrum* hunc haberet, quem opponere possit toti *Græciae*.

Editiones maltæ circumferantur; laudator *Rigaltii*, *Pythæi*, *Schefferi*, *Tanquilli Fabri*, *Holtii* cum notis *Freinshemii*; laudatissima vero ac emendatissima est editio *Marquardi Gudii*.

PHAE-

ce-
r Pi.
ros
aris
non
usti,
cri-
atur
deso-
pus
hem

PHAE DRI
AUGUSTI LIBERTI
FABULARUM
AESOPIARUM
LIBER PRIMUS.

PROLOGUS.

AESOPUS auctor quam materiam reperit,
Hanc ego polui versibus senariis.
Duplex libelli dos est: quod risum mouet,
Et quod prudenti vitam consilio monet.
Calumniari si quis autem voluerit,
Quod arbores loquantur, non tantum feræ;
Fictis iocari nos meminerit fabulis. 5

A

(i) FAB.

(1) FAB. I.

Lupus & agnus.

Ad rivum eundem lupus & agnus venerantur,
Siti compulsi: superior stabat lupus,
Longeque inferior agnus: tunc fauce improba
Latro incitatus, iurgii caussam intulit.
Cur, inquit, turbulentam fecisti mihi
Istam bibenti? Laniger contra timens,
Qui possum, quæso, facere, quod quereris, lupus?
A te decurrit ad meos haustus liquor.
Repulsus ille veritatis viribus,
Ante hos sex menses male, ait, dixisti mihi.
Respondit agnus: equidem natus non eram.
Pater, hercule, tuus, inquit, maledixit mihi,
Atque ita correptum lacerat, iniusta nece.
Hæc propter illos scripta est homines fabula,
Qui fictis caussis innocentes opprimunt.

(2) FAB. II.

Ranæ regem petentes.

Athenæ cum florarent æquis legibus,
Procax libertas civitatem miseruit,
Frenumque solvit pristinum licentia.
Hinc conspiratis factionum partibus,
Arcem tyrannus occupat Pisistratus;
Cum tristem servitutem flerent Attici,
Non quia crudelis ille; sed quoniam grave
Omne insuetis onus, & cœpissent queri:

Aesopus

Aesopus talem tum fabellam retulit.

Ranæ vagantes liberis paludibus
Clamore magno regem petiere a Ioue,
Qui dissolutos mores vi compesceret.
Pater deorum risit, atque illis dedit
Parvum tigillum; missum quod subito vadi
Motu sonoque terruit pavidum genus.

Hoc mersum limo cum iaceret diutius,
Forte una tacite profert e stagno caput,
Et explorato rege cunctas evocat.

Illæ, timore posito, certatim adnatant,
Tignumque supra turba petulans infilit:
Quod cum inquinassent omni contumelia,
Alii rogantes regem misere ad Iouem,

Inutilis quoniam esset, qui fuerat datus.

Tum misit illis hydram, qui dente aspero
Corripere cœpit singulas; frustra necem

Fugitant inertes; vocem præcludit metus.

Furtim igitur dant Mercurio mandata ad Iouem,

Adfictis ut succurrat. Tunc contra Deus:

Quia noluitis vestrum ferre, inquit, bonum;

Malum perferte. Vos quoque, o ciues, ait,

Hoc sustinete, maius ne veniat malum.

15

20

25

30

(3) FAB. III.

Graculus superbus & pavo.

Ne gloriari libeat alienis bonis,
Suoque potius habitu vitam degere,
Aesopus nobis hoc exemplum prodidit.

A.

Tui mens

Tumens inani graculus superbia,
 Pennas, pavoni quæ deciderant, sustulit,
 Seque exornavit: deinde contemnens suos
 Formoso se pavonum immisicut gregi.
 Illi impudenti pennas cripiunt avi,
 Fugantque rostris. Male mulctatus graculus
 Redire mœrens cœpit ad proprium genus:
 A quo repulsus tristem sustinuit notam.
 Tum quidam ex illis, quos prius despexerat:
 Contentus nostris si fuisses sedibus,
 Et, quod natura dederat, voluisses pati,
 Nec illam expertus essem contumeliam,
 Nec hanc repulsam tua sentiret calamitas.

(4) FAB. IV.

Canis per fluvium carnem ferens.

Amittit merito proprium, qui alienum appetit.
 Canis per flumen, carnem dum ferret, natans,
 Lympharum in speculo vidi simulacrum suum;
 Aliamque prædam ab alio ferri putans;
 Et, quem tenebat ore, demisit cibum,
 Nec, quem petebat, adeo potuit attingere.

(5) FAB. V.

Vacca & capella, ovis & leo.

Nunquam est fidelis cum potente societas:
 Testatur hæc fabella propositum metim.
 Vacca & capella, & patiens ovis iniuriæ,
 Socii fuere cum leone in saltibus.

Hi

Hi quum cepissent cervum vasti corporis,
 Sic est locutus, partibus factis, leo:
 Ego primam tollo, nominor quia leo;
 Secundam, quia sum fortis, tribuetis milii;
 Tum quia plus valeo, me sequetur tertia;
 Malo adficietur, si quis quartam tetigerit.
 Sic totam prædam sola improbitas abstulit.

10

(6) FAB. VI.

Ranæ ad solem.

Vicini furis celebres vidit nuptias
 Aesopus, & continuo narrare incipit:
 Vxorem quondam sol cum vellet ducere,
 Clamorem ranæ sustulere ad sidera.
 Conuicio permotus querit Iupiter
 Caussam querelæ; quædam tum stagni incola;
 Nunc, inquit, omnes unus exurit lacus,
 Cogitque miseras arida sede emori:
 Quidnam futurum est, si crearit liberos?

5

(7) FAB. VII.

Vulpis ad personam tragicam.

Personam tragicam forte vulpis viderat:
 O quanta species, inquit, cerebrum non
 habet!

Hoc illis dictum, quibus honorem & gloriam
 Fortuna tribuit, sensum communem abstulit.

A 3

(8) FAB.

PHAEDRI FABULARUM

(8) FAB. VIII.

Lupus & gruis.

Qui pretium meriti ab improbis desiderat,
Bis peccat; primum quoniam indignos ad-
iuvat;

Impune abire deinde quia iam non potest.

Os devoratum fauce cum hæreret lupi,

Magno dolore viētus cœpit singulos

Inlicere pretio, ut illud extraherent malum.

Tandem persuasa est iureiurando gruis,

Gulæque credens colli longitudinem,

Periculosam fecit medicinam lupo.

Pro quo cum pactum flagitaret præmium:

Ingrata es, inquit, ore quæ nostro caput

Incolume abstuleris, & mercedem postules.

(9) FAB. IX.

Passer & lepus.

Sibi non cavere, & aliis consilium dare,
Stultum esse, paucis ostendamus versibus.

Oppressum ab aquila, fletus edentem graves,

Leporem obiurgabat passer: ubi pernicitas

Nota, inquit, illa est? quid ita cessarunt pedes?

Dum loquitur, ipsum accipiter nec opinum rapit,

Questuque vano clamitantem interficit.

Lepus semianimus mortis in solatium:

Qui modo securus nostra irridebas mala,

ISimili querela fata deploras tua.

(10) FAB.

(io) FAB. X.

Lupus & vulpes iudice simio.

Quicunque turpi fraude semel innotuit,
Etiam si verum dicit, amittit fidem.
Hoc attestatur brevis Aesopi fabula.

Lupus arguebat vulpem furti criminē:
Negabat illa, se esse culpae proxinam: 5
Tunc iudex inter illos sedet simius:
Uterque caussam cum perorasset suam,
Dixisse fertur simius sententiam:
Tu non videris perdidisse, quod petis;
Te, credo, surripuisse, quod pulchre negas. 10

(ii) FAB. XI.

Asinus & leo venantes.

Virtutis expers, verbis iactans gloriam,
Ignotos fallit, notis est derisui.

Venari asello comite cum vellet leo,
Contexit illum frutice, & admonuit simul,
Ut insueta voce terreret feras, 5
Fugientes ipse exciperet. Hic auritulus
Clamorem subito totis tollit viribus,
Novoque turbat bestias miraculo.
Quæ dum paventes exitus notos petunt,
Leonis adfliguntur horrendo impetu. 10
Qui, postquam cæde fæsus est, asinum evocat,
Iubetque vocem premere: tunc ille insolens;
Qualis videtur opera tibi vocis meæ?

A 4

Insignis,

Insignis, inquit, sic, ut nisi nossem tuum
Animum genusque, simili fugissem metu.

15

(12) FAB. XII.

Cervus ad fontem.

Laudatis utiliora, quæ contemseris,
Sæpe inveniri, hac exserit narratio.
Ad fontem cervus, cum bibisset, restitit,
Et in liquore vedit effigiem suam.
Ibi dum ramosa mirans laudat cornua,
Crurumque nimiam tenuitatem vituperat;
Venantum subito vocibus conterritus,
Per campum fugere cœpit, & cursu leui
Canes elusit. Silva tum exceptit serum,
In qua retentis impeditus cornibus,
Lacerari cœpit morsibus fœuis canum.
Tunc moriens vocem hanc edidisse dicitur:
O me infelicem! qui nunc demum intelligo,
Utilia mihi quam fuerint, quæ despiceram,
Et, quæ laudaram, quantum luctus habuerint. 15

5

10

15

(13) FAB. XIII.

Vulpis & corvus.

Qui se latidari gaudent verbis subdolis,
Seræ dant pœnas turpes pœnitentias.
Cum de fenestra corvus raptum caseum
Comesse vellet, celsa residens arbore;
Hunc vidit vulpis, dehinc sic cœpit loqui:

5

O qui

O qu
Qua
Si vo
At i
Emi
Dol
Tun
H
Virt

M
Et v
Ver
Hie
Rex
Scy
Ant
Hoc
Tie
No
Ver
Rex
Qu
Qu
Cu
Qu

O qui tuarum, corve, pennarum est nitor!
 Quantum decoris corpore & vultu geris?
 Si vocem haberet, nulla prior ales foret.
 At ille stultus, dum vult vocem ostendere,
 Emisit ore caseum, quem celeriter
 Dolosa vulpis avidis rapuit dentibus.
 Tum demum ingenuit corvi deceptus stupor.
 Hac re probatur, quantum ingenium valet
 Virtute, & semper præualet sapientia.

(14) FAB. XIV.

Ex futore medicus.

Malus cum futor, inopia desperitus,
 Medicinam ignoto facere cœpisset loco,
 Et venditaret falso antidotum nonnūne,
 Verboſis adquisivit ſibi famam ſtrophis.
Hic cum iaceret morbo confectus graui,
 Rex urbis, eius experienti gratia
 Scyphum popofcit: fusa dein ſimulans aqua
 Antidoto miſcere illius ſe toxicum,
 Hoc bibere iussit ipſum, poſito præmio.
 Timore mortis ille tum confeſſus eſt,
 Non artis uilla medicæ ſe prudentia,
 Verum ſtupore vulgi factum nobilem.
 Rex advocate concione hæc edidit:
 Quanta putatis eſſe vos dementia,
 Qui capita vestra non dubitatis credere,
 Cui calceando nemo commiſſit pedes?

Hoc pertinere ad illos vere dixerim,
 Quorum ſtutitia quæſtus impudentia eſt.

A 5

(15) FAB.

(15) FAB. XV.

Aſinus ad ſenem paſtorem.

In principatu commutando civum,
Nil præter domini nomen mutant pauperes.
Id eſſe verum, parva hæc fabella indicat.
Afellum in prato timidus pascebat ſenex.
Is, hostium clamore ſubito territus,
Suadebat aſino fugere, ne poſſent capi.
At ille lentus: quæſo, num binas mihi
Clitellas impositurum viſtorem putas?
Senex negavit. Ergo quid refert mea,
Cui ſerviam? clitellas dum portem meas.

(16) FAB. XVI.

Cervus & ovis.

**FNon rem expedire, fed mala videre expetit.
Ovem rogapbat cervus modium tritici,
Lupo ſponſore: at illa, præmetuens dolī:
Rapere atque abire ſemper adſuevit lupus,
Tu de conſpečtu fugere veloci impetu:
Ubi vos requiram, quum dies advenerit?**

(17) FAB. XVII.

Ovis, canis, & lupus.

Solent mendaces luere pœnas maleficū.
Calumniator ab ove quum peteret canis,
Quem commodaffe panem ſe contendederet;

Lupus

Lupu
Debe
Ouis
Quod
Bider
Hæc

N
Hum
Vir
Onu
Min
Mal

H
C
Ut
Fac
Pre
Duc
Hoc
Cul
Par

Lupus citatus testis, non unum modo
 Deberi, dixit, verum adfirmavit decem. 5
 Ouis, damnata falso testimonio,
 Quod non debebat, sicut. Post paucos dies
 Bidens iacentem in fovea prospexit lupum,
 Hæc, inquit, merces fraudis a superis datur.

(18) FAB. XVIII.

Mulier parturiens.

Nemo libenter recolit, qui laxit, locum.
 Instante partu, mulier, actis mensibus,
 Humi iacebat, flebiles gemitus ciens.
 Vir est hortatus, corpus lecto recipere,
 Onus maturum melius quo deponeret. 5
 Minime, inquit, illo poste confido loco
 Malum finiri, quo conceptum est initio.

(19) FAB. XIX.

Canis parturiens.

Habent insidias hominis blanditiæ mali;
 Quas ut vitemus, versus subiecti monent.
 Canis parturiens cum rogasset alteram,
 Ut fœtum in eius tugurio deponeret,
 Facile impetravit: dein reposcenti locum 5
 Preces admovit, tempus exorans breve,
 Dum firmiores posset catulos ducere.
 Hoc quoque consueto, flagitare validius
 Cubile cœpit. Si mihi & turbæ meæ
 Par, inquit, esse potueris, cedam loco.

A 6

(20) FAB.

(20) FAB. XX.

Canes famelici.

Stultum eonsilium non modo effectu caret,
Sed ad perniciem quoque mortales devocat.
Corium depresso in fluvio viderunt canes:
Id ut comesse extractum possent facilius,
Aquam cœpere bibere: sed rupti prius
Periere, quam, quod petierant, contingenter. 5

(21) FAB. XXI.

Leo senex, aper, taurus & asinus.

Quicumque amisit dignitatem pristinam,
Ignavis etiam locus est in casu gravi.
Defectus annis & desertus viribus
Leo quum iaceret, spiritum extremum trahens,
Aper fulmineis ad eum venit dentibus, 5
Et vindicauit istu veterem iniuriam:
Infestis taurus mox confudit cornibus
Hostile corpus. Asinus, ut vidit feram
Impune lædi, calcibus frontem exterit.
At ille exspirans; fortes indigne tulit
Mihi insultare: te, naturæ dedecus, 10
Quod ferre certe cogor, bis videor mori.

(22) FAB. XXII.

Mustela & homo.

Mustela ab homine prensa, quum instantem
necem

Effugere

Effug
Quæ
Resp
Grat
Num
Qua
Nob
Atq
H
Qua
Et

R
M
Ob
He
Ne
Na
Vi

I
Et

Effugere vellet; quæso, parcas, inquit, mihi,
 Quæ tibi molestis muribus purgo domum.
 Respondit ille: faceres si caussa mea,
 Gratum esset, & dedissem veniam supplici: 5
 Nunc quia laboras, ut fruaris reliquiis,
 Quas sunt rosuri, simul & ipsos devores,
 Noli imputare vanum beneficium mihi.
 Atque ita locutus improbam leto dedit.

Hoc in se dictum debent illi agnoscere,
 Quorum privata servit utilitas sibi,
 Et meritum inane iactant imprudentibus. 10

(23) FAB. XXIII.

Canis fidelis.

Repente liberalis, stultis gratus est;
 Rerum peritis inritos tendit dolos.

Nocturnus quam fur panem misisset cani,
 Obiecto, tentans, an cibo possit capi:
 Heus, si, inquit, lingua vis meam præcludere, 5
 Ne latrem pro re domini, multum falleris.
 Namque ista subita me iubet benignitas
 Vigilare, facias ne mea culpa lucrum.

(24) FAB. XXIV.

Rana rupta & bos

Inops, potentem dum vult imitari, perit.
 In prato quondam rana conspexit bovem,
 Et, tacta invidia tantæ magnitudinis,

A 7

Rugo-

Rugosam inflavit pellem: tum natos suos
 Interrogavit, an bove esset latior?
 Illi negarunt. Rursus intendit cutem
 Maiore nisi, & simili quasivit modo,
 Quis major esset? Illi dixerunt boveni.
 Novissime indignata, dum vult validius
 Instare fese,rupto iacuit corpore.

5

10

(25) F A B. XXV.

Canis & crocodilus.

Consilia qui dant prava cautis hominibus,
 Et perdunt operam, & deridentur turpiter.
 Canes currentes bibere in Nilo flumine,
Acrocodilis ne rapiantur, traditum est.
 Igitur cum currens bibere cœpisset canis,
 Sic crocodilus: quam libet lambe otio,
 Accede, pota leniter, & noli dolos,
 Inquit, vereri. At ille, facerem mehercule,
 Nisi esse scirem carnis te cupidum meae.

5

(26) F A B. XXVI.

Vulpis & ciconia.

Nulli nocendum; si quis vero laferit,
 Multandum simili iure, fabella admonet.
 Vulpes ad cœnam dicitur ciconiam
 Prior invitasse, & illi in patina liquidam
 Posuisse sorbitonem, quam nullo modo
 Gustare esuriens potuerit ciconia:
Quæ vulpem quum reuocasset, intrito cibo

5

Plenam

Plena
Satia
Quæ
Pere
Sua

H

I
In
Inic
Pœ
Itac
Far
Fer
Qu
Tri

C

N
H
N
C

Plenam lagenam posuit: huic rostrum inserens,
 Satiatur ipsa, torquet convivam fame.
 Quæ quum lagena frustra collum lamberet, 10
 Peregrinam sic locutam volucrem accepimus:
 Sua quisque exempla debet aequo animo pati.

(27) FAB. XXVII.

Canis, & thesaurus, & vulturius.

Hæc res avaris esse conveniens potest,
 Et qui humiles nati dici locupletes student.
 Humana effodiens ossa, thesaurum canis
 Invenit, & violarat quia Manes Deos,
 Iniecta est illi divitiarum cupiditas, 5
 Pœnas ut sanctæ religioni penderet.
 Itaque aurum dum custodit, oblitus cibi
 Fame est consumptus; quem stans vulturius super
 Fertur locutus: o canis, merito iaces,
 Qui concupisti subito regales opes
 Trivio conceptus, & educatus stercore. 10

(28) FAB. XXVIII.

Vulpes & aquila.

Quamvis sublimes debent humiles metuere,
 Vindiæ docili quia patet sollertiae.
 Vulpinos catulos aquila quondam sustulit,
 Nidoque posuit pullis, escam ut carperent.
 Hanc persecuta mater orare incipit: 5
 Ne tantum miseræ luctum importaret sibi.
 Contempsit illa, tuta quippe ipso loco.

Vulpes

Vulpes ab ara rapuit ardente^m facem,
 Totamque flammis arborem circumcididit,
 Hosti dolorem damno miscens sanguinis.
 Aquila ut periclo mortis eriperet fuos,
 Incolumes natos supplex vulpi tradidit.

10

(29) FAB. XXIX.

Astinus irridens aprum.

Plerumque stulti risum dum captant levem,
 Gravi destringunt alios contumelia,
 Et sibi nocivum concitant periculum.
 Asellus apro quum fuisse obvius,
 Salve, inquit, frater. Ille indignans repudiat 5
 Officium, & querit, cur sic mentiri velit?
 Astinus demissio pene: si similem negas
 Tibi me esse, certe simile est hoc rostro tuo.
 Aper quum vellet facere generosum impetum,
 Repressit iram: &, facilis vindicta est mihi: 10
 Sed inquineri nolo ignavo sanguine.

(30) FAB. XXX.

Rana metuentes taurorum pralia.

Humiles laborant, ubi potentes dissident.
 Rana, in palude pugnam taurorum intuens,
 Heu, quanta nobis instar pernicioes! ait.
 Interrogata ab alia, eur hoc dicaret,
 De principatu eum decertarent gregis,
 Longeque ab illis degerent vitam boues:
 Est statio separata, ait, ac diversum genus;

Sed

Sed
Pal
Et
CapC
Et
Co
Et
Qu
Qu
Qu
III
Qu
Et
D

Sed pulsus regno nemoris qui profugerit,
 Paludis in secreta veniet latibila,
 Et proculcatas obteret duro pede.
 Caput ita ad nostrum furor illorum pertinet.

10

(31) FAB. XXXI.

Milvus & columba.

Qui se committit homini tutandum improbo,
 Auxilia dum requirit, exitium invenit.
 Columbae s̄ape cum fugissent milyum,
 Et celeritate pennae vitassent necem,
 Consilium raptor vertit ad fallaciam,
 Et genus inerme tali decepit dolo:
 Quare sollicitum potius ævum ducitis,
 Quam regem me creatis iecto fædere,
 Qui vos ab omni tutas præstem iniuria?
 Illæ credentes, tradunt sese milvo:
 Qui, regnum adeptus, cœpit vesci singulas,
 Et exercere imperium s̄avis unguibus.
 De reliquis tunc una: Merito plectimur.

5

10

PHAE.

P H A E D R I
F A B U L A R U M
L I B E R S E C U N D U S.

A U C T O R.

Exemplis continetur Aesopi genus,
Nec aliud quidquam per fabellas quæritur,
Quam corrigatur error ut mortalium,
Acuatque sese diligens industria.
Quicumque fuerit ergo narranti iocus, 5
Dum capiat aurem, & servet propositum suum,
Re commendatur, non auctoris nomine.
Equidem omni cura morem servabo senis:
Sed si libuerit aliquid interponere,
Dictoruni sensus ut delectet varietas, 10
Bonas in partes, lector, accipias velim:
Ita, si répendet illi breuitas gratiam.
Cuius verbosa ne sit commendatio,
Attende, cur negare cupidis debeas:
Modestis etiam offerre, quod non petierint. 15

(32) FAB. I.

Iuvencus, leo & prædator.

Super iuvencum stabat deicētum leo.
Prædator intervenit, partein postulans:
Darem,

Darem, inquit, nisi soleres per te sumiere:
 Et improbum rejicit. Forte innoxius
 Viator est deductus in eundem locum,
 Feroque viso retulit retro pedem.
 Cui placidus ille; non est quod timeas, ait,
 Et, quæ debetur pars tuæ modestiæ,
 Audaeter tolle. Tunc diviso tergore,
 Silvas petivit, homini ut accessum daret.
 Exemplum egregium prorsus & laudabile.
 Verum est aviditas diues, & pauper pudor.

5

10

(33) FAB. II.

Anus diligens virum etatis mediæ, item puellæ.

Afeminis utcumque spoliari viros,
 Ament, amentur nempe, exemplis discimus.
 Actatis mediæ quemdam mulier non rudis
 Tenebet, annos celans elegantia:
 Animosque eiusdem pulchra iuvenis ceperat. 5
 Ambæ videri dum volunt illi pares,
 Capillos homini legere coepere invicem:
 Quum se putaret fingi cura mulierum,
 Calvus repente factus est; nam funditus
 Canos puella, nigros anus evellerat.

5

10

15

(34) FAB. III.

Homo & canis.

Laceratus quidam morsu vehementis canis,
 Tinctum cruento panem misit malefico,
 Audierat esse quod remedium vulneris.

Tunc

M

r,

5
n,

10

15

em,

Tunc sic Aesopus: noli coram pluribus
 Hoc facere canibus, ne nos vivos devorent,
 Quum scierint esse tale culpæ præmium.
 Successus improborum plures adlicit.

(35) FAB. IV.

Aquila, felis & aper.

Aquila in sublimi quercu nidum fecerat:
 Felis cavernam nausta in media pepererat:
 Sus némorieultrix fœtum ad imam posuerat.
 Tum fortuitum feles contubernium
 Fraude & scelestia sic evertit malitia.
 Ad nidum scandit volucris: pernicies, ait,
 Tibi paratur, forsan & miseræ mihi:
 Nam fodere terram quod vides quotidie
 Aprum insidiosum, querum vult euertere,
 Ut nostram in plano facile progeniem opprimat. 10
 Terrore offuso & perturbatis sensibus,
 Derepit ad cubile setosæ suis:
 Magno, inquit, in periclo sunt nati tui.
 Nam simul exieris pastum cum tenero grege,
 Aquila est parata rapere porcellos tibi. 15
Hunc quoque timore postquam complevit locum,
 Dolosa tuto condidit sese cavo:
 Inde evagata-noctu, suspenso pede,
 Ubi esca se repleuit & prolem suam,
 Pavorem simulans prospicit toto die.
 Ruinam metuens aquila ramis desidet: 20
 Aper rapinam vitans non prodit foras.

Quid

Quid multa? inedia sunt consumti cum suis,
Felique & eatulis largam præbuerunt dapem.
Quantum homo bilinguis sape concinnet mali, 25
Documentum habere stulta credulitas potest.

(36) FAB. V.

Cæsar ad Atriensem.

Est ardelenum quædam Romæ natio,
Trepide concursans, occupata in otio,
Gratis anhelans, multa agendo nihil agens,
Sibi molesta, & aliis odiosissima:
Hanc emendare, si tamen possum, volo 5
Vera fabella; pretium est operæ attendere.

Cæsar Tiberius cum petens Neapolim,
In Misenensem villam venisset suam,
Quæ monte summo, posita Luculli manu,
Prospectat Siculum & prospicit Tuscum mare; 10
Ex alticinetis unus atriensibus,
Cui tunica ab humeris linteo Pelusio
Erat defricta, cirris dependentibus,
Perambulante lata domino viridia,
Alueolo cœpit ligneo conspergere 15
Humum æstuantem, come officium iactitans:
Sed deridetur. Inde notis flexibus
Præcurrat alium in xystum, sedans pulverem.
Agnoscit hominem Cæsar, remque intelligit.
Id ut putauit esse nescio quid boni, 20
'Heus, inquit dominus; ille enim vero adsilit,
Donationis alacer certæ gaudio.

Tum

Tum sic iocata est tanti majestas ducis:
Non multum egisti, & opera nequidquam perit;
Multo maioris alapæ mecum veneunt.

25

(37) FAB. VI.

Aquila, cornix, & testudo.

Contra potentes nemo est munitus satis;
Si vero accessit consiliator maleficus,
Vis & nequitia quidquid oppugnant, ruit.

Aquila in sublime sustulit testudinem:
Quæ cum abdidisset cornea corpus domo,
Nec ullo pacto lædi posset condita;
Venit per auras cornix; & propter volans,
Opimam sane prædam rapuisti unguibus,
Sed, nisi monstraro, quid sit faciendum tibi,
Gravi nequidquam te lassabit pondere.
Promissa parte, suadet, ut scopulum super
Altis ab astris duram inlidat corticem,
Qua comminuta facile vescatur cibo.
Inducta verbis aquila, monitis paruit,
Simul & magistræ large divisit dapem.
Sic tuto quæ naturæ fuerat munere,
Impar duabus occidit tristi nece.

5

10

15

Clar
Com
Subi
Inter
Diri
Spo
Equ
Nar
H
Mag

C
Ca
Et
Hi
Inf
Ho
At
Oc
Sp
Fr
Eu

N
N
Bo
He
Re
Se

(38) FAB. VII.

Muli & latrones.

Muli gravati sarcinis ibant duo;
Unus ferebat fiscos cum pecunia,
Alter tumentes multo saecos hordeo.
ille onere dives, celsa ceruice eminens,

Cia.

Clarumque collo iactans tintinnabulum: *25*
 Comes quieto sequitur & placido gradu.
 Subito latrones ex insidiis advolant,
 Interque cædem ferro mūlum trucidant:
 Diripiunt nummos; negligunt vile hordeum.
Spoliatuſ igitur easus quum fleret suos, *26*
 Equidem, inquit alter, me contemptum gaudeo.
 Nam nihil amisi, nec sum lāsus vulnere.
 Hoc argumento tuta est hominum tenuitas.
 Magnæ periclo sunt opes obnoxiae.

(39) F A B. VIII.

Cervus & boves.

Cervus nemorosis excitatus latibulis,
 Ut venatorum fugeret instantem necem,
 Cæco timore proximam villam petit,
 Et opportuno se bubili condidit.
 Hic bos latenti, quidnam voluisti tibi,
 Infelix, ulti qui ad necem cucurreris,
 Hominumque teō spiritum commiseris?
 At ille supplex: vos modo, inquit, parcite,
 Occasione cursus erumpam data,
 Spatium dii noctis excipiunt vices. *10*
 Frondem bubulcus adfert, nec ideo videt.
 Eunt subinde & redeunt omnes rustici,
 Nemo animaduertit: transit etiam villicus,
 Nec ille quidquam sentit. Tum gaudens ferus
 Bobus quietis agere cœpit gratias, *15*
 Hospitium aduerso quod præstiterint tempore.
 Respondit unus: salvum te cupimus quidem;
 Sed ille, qui oculos centum habet, si venerit,

Magno

Magnō in periclo vita vertetur tua.
 Hæc inter ipse dominus a cœna redit:
 Et quia corruptos viderat nuper boves,
 Accedit ad præsepe: cur frondis parum est?
 Stramenta desunt? Tollere hæc aranea
 Quantum est laboris? Dum serutatur singula,
 Cervi quoquæ alta est conspicatus cornua. 25
 Quem convocata iubet occidi familia,
 Prædamque tollit. Hæc significat fabula,
 Dominum videre plurimum in rebus suis.

E P I L O G U S.

Aesopo ingentem statuam posuere Attici;
 Servumque collocarunt æterna in basi,
 Patere honoris scirent ut cunctis viam,
 Nec generi tribui, sed virtuti, gloriam.
 Quoniam occuparat alter, ne primus forem,
 Ne solus esset, studui; quod superfuit.
 Nec hæc invidia, verum est æmulatio.
 Quod si labori faverit Latium meo,
 Plures habebit, quos opponat Græcia.
 Si livor obtrectare curam voluerit,
 Non tamen eripiet laudis conscientiam.
 Si nostrum studium ad aures pervenit tuas,
 Et arte fictas animus sentit fabulas,
 Omnem querelam submovet felicitas.
 Sin autem: ac illis doctus occurret labor,
 Sinistra quos in lucem natura extulit,
 Nec quidquam possunt, nisi meliores carpere,
 Fatale exitium corde durato feram,
 Donec fortunam criminis pudeat sui. 15

PHAE-

PHAEDRI
FABULARUM
LIBER TERTIUS.

PROLOGUS AD EUTYCHUM.

Phædri libellos legere si desideras,
 Vaces oportet, Eutychè, à negotiis,
 Ut liber animus sentiat vim carminis.
 Verum, inquis, tanti non est ingenium tuum,
 Momentum ut horæ pereat officii mei. 5
 Non ergo causa est manibus id tangi tuis,
 Quod occupatis auribus non convenit.
 Fortasse dices: aliquæ venient seriæ,
 Quæ me soluto pœtore ad studium vocent.
 Legesne, quæso, potius viles nenias,
 Impendas curam quam rei domesticæ,
 Reddas amicis tempora, uacori vaces,
 Animum relaxes, otium des corpori,
 Ut adsuetam fortius præstes vicem?
 Mutandum tibi propositum est, & vitæ genus, 15
 Intrare si Musarum limen cogitas.
 Ego, quem Pierio mater enixa est iugo,
 In quo tonanti sancta Mnemosyne Iovi,
 Fœcunda novies, artium peperit chorum,
 Quamvis in ipsa natus sim pene schola,
 Curamque habendi penitus corde eraserim, 20
 B. Nec

Nec laude invita in hanc vitam incubuerim,
Fastidiose tamen in cœtum recipior.

Quid credis illi accidere, qui magnas opes
Exaggerare querit omni vigilia,

Docto labori dulce præponens lucrum?

Sed iam quocunque fuerit, (ut dixit Sinon,
Ad regem cum Dardaniæ perductus foret)

Librum exarabo tertium Aesopî stilo,

Honori et meritis dedicans illum tuis:

Quem si leges, lætabor; sū autem minus,
Habebunt certe quo se obiectent posteri.

Nunc fabularum, cur h̄ inventum genus,
Brevi docebo. Servitus obnoxia,

Quia, quæ volebat, non audebat dicere,
Adfectus proprios in fabellaſ transtulit,

Calumaniamque fictis elusit iocis.

Ego i'lius porro semita feci viam,
Et cogitavi plura, quam reliquerat,

In calamitatem deligens quædam meam.

Quod si accusator alius Seiano foret,

Si testis alius, iudex alius denique,

Dignum faterer esse me tantis malis,

Nec his dolorem delenirem remediis.

Suspitione si quis errabit sua,

Et rapiet ad se, quod erit commune omnium,

Stulte nudabit animi conscientiam.

Huic excusatum me velim nihilominus.

Neque enim notare singulos mens est mihi,

Verum ipsam vitam, & mores hominum ostendere.

Rem .
Si Ph .
Aeter .
Ego, .
Cur f .
Threi .
Linoc .
Qui f .
Hebri .
Ergo .
Quon .
Ind .
Cande .

A n .
Odore .
Hunc .
O sua .
Antel .
Ho .

S ole .
Pa .
Vide .

DFG

Rem me professum dicet forsan aliquis gravem.
 Si Phryx Aesopus potuit, si Anacharsis Scytha
 Aeternam famam condere ingenio suo:
 Ego, literatae qui sum propior Græcia,
 Cur somno inertí deseram patriæ decus? 55
 Threissa cum gens numeret auctores suos,
 Linoque Apollo sit parens, Musa Orpheo,
 Qui faxa cantu movit, & domuit feras,
 Hebrique tenuit impetus dulci mora.
 Ergo hinc abesto, livor, ne frustra gemas: 60
 Quoniam mihi solemnis debetur gloria.
 Induxi te ad legendum: sincerum mihi
 Candore noto reddas iudicium peto.

35 (40) FAB. I.

Anus ad amphoram.

A nus iacere vidit epotam amphoram,
 Adhuc Faterna fæce, & testa nobili,
 Odorem quæ iucundum late spargeret.
 Hunc postquam totis ayidis traxit naribus:
 O suavis anima, quale in te dicam bonum 5
 Antehac fuisse, tales cum sint reliquæ?
 Hoc quo pertineat, dicet qui me noverit.

45 (41) FAB. II.

Panthera & pastores.

S olet a despectis par referri gratia.
 Panthera imprudens olim in foveam decidit;
 Videre agrestes: alii fustes congerunt,

B 2

Alli

Alii onerant sax'is, quidam contra miseriti,
 Periturg quippe, quamvis nemo laderet,
 Misere panem, ut sustineret spiritum.
 Nox infecuta est; abeunt securi domum,
 Quasi inventuri mortuam postridie.
 At illa vires ut refecit languidas,
 Veloci saltu fovea fese liberat,
 Et in cubile concito properat gradu.
 Paucis diebus interpositis provolat,
 Pecus trucidat, ipsos pastores necat,
 Et cuncta vastans favit irato impetu.
 Tum sibi timentes, qui feræ pepercerant,
 Damnum haud recusant, tantum pro vita rogant.
 At illa: memini qui me falso petierint,
 Qui panem dederint; vos timere absistite,
 Illis revertor hostis, qui me laferant.

(42) FAB. III.

Aesopus & rusticus.

Usu peritus hariolo velocior
 Vulgo esse fertur, caussa sed non dicitur,
 Notescit quæ nunc primum fabella mea.
 Habenti cuidam pecora pepererunt oves
 Agnos humano capite. Monstro exterritus,
 Ad consulendos currit mœrens hariolos.
 Hic pertinere ad domini respondet caput,
 Et avertendum victimæ periculum.
 Ille autem adfirmat coniugem esse adulteram,
 Et insitivos significari liberos;

Sed
 Quid
 Hom
 Aesop
 Natu
 Si p
 Uxo

Pe
 Qua
 Qua
 R
 Qua
 Et tu

S
 Tan
 Sic
 Sed
 Ven
 Impi
 Persi

10
Sed

Sed expiari posse maiori hostia.
 Quid multa? variis dissident sententiis,
 Hominisque curam cura maiore adgravant.
 Aesopus ibi stans, naris emunetæ senex,
 Natura numquam verba cui potuit dare:
 Si procurare vis ostentum, rustice,
 Uxores, inquit, da tuis pastoribus.

15

(43) FAB. IV.

Lanius & Simius.

Pendere ad lanium quidam vidi simium
 Inter reliquas merces atque opsonia.
 Quæsivit quidnam saperet? tum lanius iocans:
 Quale, inquit, caput est, talis præstatur sapor.
 Ridicule magis hoc dictum quam vere æstimo,
 Quando & formosos sæpe inveni pessimos,
 Et turpi facie multos cognovi optimos.

(44) FAB. V.

Aesopus & petulans.

Successus ad perniciem multos devocat.
 Aesopo quidam petulans lapidem impegerat;
 Tanto, inquit, melior. Assem deinde illi dedit,
 Sic prosecutus: plus non habeo mehercule,
 Sed unde accipere possis, monstrabo tibi. 5
 Venit ecce dives, & potens: huic similiter
 Impinge lapidem, & dignum accipies præmium.
 Persuasus ille fecit quod monitus fuit:

B 3

Sed

5
10
15
ant.
r,
10
Sed

Sed spes sefellit impudentem audaciam,
Comprehensus namque p̄nas persolvit cruce. 10

(45) FAB. VI.

Musca & mula.

Musca in temone sedit, & mulam increpans
Quam tarda es? inquit: non vis citius pro-
gredi?

Vide ne dolone collum compungam tibi.

Respondit illa: verbis non moveor tuis,

Sed istum timeo, sella qui prima sedens

Iugum flagello temperat lento meum,

Et lora frenis continet spumantibus.

Quapropter aufer frivolam insolentiam;

Nam ubi strigandum est, & ubi currendum scio.

Hac derideri fabula merito potest,

Qui sine virtute vanas exercent minas.

(46) FAB. VII.

Canis & lupus.

Quam dulcis sit libertas breviter proloquar.
Canis perpasto macie confectus lupus
Forte occurrit. Salutantes dein invicem
Ut restiterunt: unde sic, quæso, nites,
Aut quo cibo fecisti tantum corporis?
Ego, qui sum longe fortior, pereo fame.
Canis simpliciter: eadem est conditio tibi,
Præstare domino si par officium potes.
Quo? inquit ille. Custos ut sis liminis,

A fu.

A fu
Ego
Imb
Qua
Et o
Ven
Lup
Und
Qui
Luc
Cre
Adf
Dat
Et,
Sic
Ag
No
Reg

P
Itia
Hi
Puc
Hi
Ne
Ac

A furibus tuearis & noctu domum.

10

Ego vero sum paratus; nunc patior nives,
Imbresque, in silvis asperam vitam trahens:
Quanto est facilius mihi sub tecto vivere,
Et otiosum largo satiari cibo?

Veni ergo mecum. Dum procedunt, adspicit 15
Lupus a catena collum detritum canis.

Unde hoc, amice? Nihil est. Dic, quæso, tamen!

Quia video acer, adligant me interdiu,
Luce ut quiescam, & vigilem nox quam venerit:
Crepusculo solutus, qua visum est, vagor. 20

Adfertur ultro panis, de mensa sua
Dat ossa dominus; frustra iactat familia,
Et, quod fastidit quisque, pulmentarium:
Sic sine labore venter impletur meus.

Age, si quo est abire animus, est licentia? 25
Non plane est, inquit. Fruere, quæ laudas, canis.
Regnare nolo, liber ut non sim nisi.

(47) FAB. VIII.

Frater & soror.

Præcepto monitus sæpe te considera.

Habebat quidam filiam turpissimam,

Itidemque insigni & pulchra facie filium.

Hi speculum, in cathedra matris ut positum fuit,

Pueriliter ludentes forte inspexerant. 5

Hic se formosum iactat, illa irascitur,

Nec gloriantis sustinet fratris iocos,

Accipiens (quid enim?) cuncta in contumeliam.

B 4

Ergo

A fu-

Ergo ad patrem eucurrit, laſura invicem,
Magnaque invidia criminatur filium,
Vir natus quod rem seminarum tetigerit.
Amplexus utrumque ille, & carpens oscula,
Dulcemque in ambos caritatem partiens:
Quotidie, inquit, ſpeculo vos uti volo;
Tu formam ne corrumpas nequitiæ malis,
Tu faciem ut iſtam moribus vinceas bonis.

10

15

(48) FAB. IX.
Socrates ad amicos.

Vulgare amici nomen, sed rara eſt fides.
Quum parvas ædes ſibi fundasset Socrates,
(Cuius non fugio mortem, ſi famam adsequar,
Et cede invidia dum modo absolvar cinis)
E populo ſic nescio quis, ut fieri ſolet:
Quæſo tam angustum talis vir ponis domum?
Utinam, inquit, veris hanc amicis impleam!

5

(49) FAB. X.

Poeta de credere, & non credere.

Periculorum eſt credere, & non credere.
Utriusque exemplum breviter exponam rei.
Hippolytus obiit, quia noverat creditum eſt;
Cassandra quia non creditum, ruit Ilium.
Ergo exploranda eſt veritas multum prius,
Quam ſtulta praye iudicet ſententia.
Sed fabulosa ne vetuſtate elevem,
Narrabo tibi memoria quod factum eſt mea.

Maritus

5

10 Maritus quidam cum diligeret coniugem,
 Togamque puram iam pararet filio,
 Seductus in secretum a liberto suo;
 Sperante heredem suffici se proximum.
 Qui dum de puerō multa mentitus foret,
 Et plura de flagitiis castæ mulieris,
 Adiecit id, quod sentiebat maxime
 Doliturum amanti, ventitare adulterum,
 Stuproque turpi pollui famam domus.
 Incensus ille falso uxoris crimine
 Simulavit iter ad villam, clamque in oppido
 Subsedit; deinde noctu subito ianuam
 Intravit, recta cubiculum uxoris petens;
 In quo dormire mater natum iussicerat,
 Actatem adultam servans diligentius.
 5 Dum querunt lumen, dum concursant familia,
 Ira furentis impetum non sustinens
 Ad lectum accedit, tentat in tenebris caput.
 Ut sentit tonsum, gladio pectus transigit,
 Nihil respiciens, dum dolorem vindicet.
 Lucerna adlata, simul adspexit filium,
 Sanctamque uxorem dormientem cubiculo,
 20 Sopita primo quæ nil somno senserat,
 Repræsentavit in se pœnam facinoris,
 Et ferro incubuit, quod credulitas strinxerat.
 Accusatores postularunt mulierem,
 Romamque pertraxerunt ad centumviros,
 Maligna infontem deprimit suspicio,
 Quod bona possideat. Stant patroni fortiter
 Causam tuentes innocentis feminæ.

B 5

A divo

A divo Augusto tunc petiere iudices,
Ut adiuvaret iurisiurandi fidem,
Quod ipsos error implicuissest criminis. 40
Qui postquam tenebras dispulit calumnias,
Certumque fontem veritatis repperit,
Luat, inquit, pœnas caussa libertus mali:
Namque orbam nato simul & privatam viro, 45
Miserandam potius, quam damnandam existimo.
Quod si damnanda perscrutatus crimina
Paterfamilias esset, si mendacium
Subtiliter limasset, a radicibus
Non evertisset scelere funesto domum. 50

Nil spernat auris, nec tamen credat statim;
Quandoquidem & illi peccant, quos minime putas,
Et qui non peccant, impugnantur fraudibus.

Hoc admonere simplices etiam potest,
Opinione alterius ne quid ponderent. 55
Ambitio namque dissidens mortalium,
Aut gratia subscribit, aut odio suo;
Erit ille notus, quem per te cognoveris.

Hæc exsecutus sum propterea pluribus,
Brevitate nimia quoniam quosdam offendimus. 60

(50) FAB. XI.

Eunuchus ad improbum.

Eunuchus litigabat cum quodam improbo,
Qui super obsecna dicta & petulans iurgium,
Damnum insectatus est amissi corporis.
En, ait, hoc unum est, cur laborem validius,

In-

Integritatis testes quia defunt mīhi.

5

Sed quid fortunæ, stulte, delictum arguis?

Id demum est homini turpe, quod meruit pati.

(51) FAB. XII.

Pullus ad margaritam.

In sterquilinio pullus gallinaceus

Dum quærit escam, margaritam repperit:

Iaces indigno quanta res, inquit, loco!

Hoc si quis pretii cupidus vidisset tui,

Olim redilles ad splendorem maximum.

5

Ego qui te inveni, potior cui multo est cibus,

Nec tibi prodesse, nec mīhi quidquam potes.

Hoc illis narro, qui me non intelligunt.

(52) FAB. XIII.

Apes & fuci vespa iudice.

Apes in alta quereu fecerant favos.

Hos fuci inertes esse dicebant suos.

Lis ad forum deducta est, vespa iudice.

Quæ genus utrumque nosset cum pulcherrime,

Legem duabus hanc proposuit partibus:

5

Non inconveniens corpus, & par est color,

In dubium plane res ut merito venerit:

Sed ne religio peccet imprudens mea,

Alveos accipite & ceris opus infundite,

Ut ex sapore mellis, & forma favi,

10

De quis nunc agitur, auctor horum adpareat.

Fuci recusant; apibus conditio placet.

B 6

Tunc

Tunc illa talem sustulit sententiam:
 Apertum est, quis non possit, aut quis fecerit.
 Quapropter apibus fructum restituo suum. 15
 Hanc præteriissem fabulam silentio,
 Si paetam fuci non recusasset fidem.

(53) FAB. XIV.

Aesopus ludens.

Puerorum in turba quidam ludentem Atticus
 Aesopum nucibus cum vidisset, restitit,
 Et quasi ~~invenire~~ delirum risit. Quod sensit simul
 Derisor potius, quam deridendus fenex,
 Arcum retensem posuit in media via:
 Heus, inquit, sapiens, expedi quid fecerim.
 Concurrit populus. Ille se torquet diu,
 Nec quæstionis positæ caussam intelligit.
 Novissime saccumbit. Tum viator sophus:
 Cito rumpes arcum, semper si tensum habueris; 10
 At si laxaris, cum voles, erit utilis.
 Sic ludus animo debet aliquando dari,
 Ad cogitandum melior ut redeat tibi.

(54) FAB. XV.

Canis ad agnum.

Inter capellas agno balanti canis,
 Stulte, inquit, erras, non est hic mater tua.
 Ovesque segregatas ostendit procul.
 Non illam quæro, quæ, cum libitum est, concipit,
 Dein portat onus ignotum certis mensibus, 5
 Ne-

Novi
 Véru
 Fraue
 Tame
 Unde
 Age
 Bene
 Ut e
 Cuiu
 Cur
 Dulc
 Faci
 H
 Òbl
 H
 C
 Fac
 Cav
 Rog
 Cla
 Acc
 Nu
 Hac
 Do
 Ser

Novissime prolapsam effundit sarcinam:
 Vérum illam, quæ me nutrit admoto ubere,
 Fraudatque natos lacrē, ne desit mihi.
 Tamen illa est potior, quæ te peperit. Non ita est.
 Unde illa scivit, niger an albus nascerer? 10
 Age porro scisset: cum crearer masculus,
 Beneficium magnum sane natali dedit,
 Ut expectarem Ianum in horas singulas,
 Cuius potestas nulla in gignendo fuit,
 Cur hac sit potior, quæ iacentis miserita est, 15
 Dulcemque sponte præstat benevolentiam?
 Facit parentes bonitas, non necessitas.
 His domonstrare voluit auctor versibus,
 Oblistere homines legibus, meritis capi.

(55) F A B. XVI.

Cicada & noctua.

Humanitati qui se non accommodat,
 Plerumque pœnas oppetit superbiæ.
 Cicada acerbum noctuæ convicium
 Faciebat, solitae victum in tenebris querere,
 Cavoque ramo capere somnum interdiu. 5
 Rogata est ut taceret. Multo validius
 Clamare cœpit. Rursus admonita prece,
 Accensa magis est. Noctua ut vidi sibi
 Nullum esse auxilium, & verba contemni sua,
 Hac est adgressa garrulam fallacia: 10
 Dormire quia mē non sinunt cantus tui,
 Sonare cithara quos putas Apollinis,

Potare est animus nectar, quod Pallas mihi
 Nuper donavit: si non fastidis, veni, *Ales fau*
 Una bibsimus. Illa quæ ardebat siti,
 Simul cognovit vocem laudari suam,
 Cupide advolavit. Noctua egressa e cavo,
 Trepidantem consecuta est, & leto dedit;
 Sic viva quod negarat, tribuit mortua.

(56) FAB. XVII.

Arbores in deorum tutela.

Olim quas vellent esse in tutela sua,
 Divi legerunt arbores. Quercus Iovi,
 Et myrtus Veneri placuit, *Phœbō laurēa, Apoll*
~~Pinus Cybebæ, populus celsa Herculī;~~ *Maau*
 Minerva admirans, quare steriles suinerent,
 Interrogavit. Caussam dixit Iupiter;
 Honore fructum ne videamur vendere.
 At mehercule narrabit, quod quis voluerit,
 Oliva nobis propter fructum est gratior.
 Tunc sic deorum genitor, atque hominum sator: 10
 O nata, merito sapiens dicere omnibus:
 Nisi utile est quod facimus, stulta est gloria.
 Nihil agere, quod non prospicit, fabella admonet.

(57) FAB. XVIII.

Pavo ad Iunonem de voce sua.

Pavo ad Iunonem venit, indigne ferens,
 Cantus luscinii quod sibi non tribuerit:
 Illum esse cunctis auribus admirabilem,

Se

Si derideri, simul ac vocem miserit.
 Tunc, consolandi gratia, dixit dea:
 Sed forma vincis, vincis magnitudine,
 Nitor smaragdi collo præfulget tuo,
 Pictisque plumis gemmeam caudam explicas.
 Quo mi, inquit, mutam speciem, si vincor sono?
 Fatorum arbitrio partes sunt vobis datae.
 10
 Tibi forma, vires aquilæ, luscinio melos,
 Augurium corvo, læva cornici omina,
 Omnes quæ propriis sunt contentæ vocibus.
 Noli affectare, quod tibi non est datum,
 Delusa ne spes ad querelam recidat.

(58) FAB. XIX.

Aesopus ad garrulum.

A esopus domino solus cum esset familia
 Parare cœnam iussus est maturius. *in se�ata*
 Ignem ergo quærens, aliquot lustravit domos,
 Tandemque invenit, ubi lucernam accenderet.
 Tum circumventi fuerat quod iter longius, 5
 Effecit brevius: namque recta per forum
 Cœpit redire; & quidam e turba garrulus:
 Aesope, medio sole quid tu cum lumine?
 Hominem, inquit, quæro; & abit festinans domum.
 Hoc si molestus ille ad animum rettulit, 10
 Sensit profecto; se hominem non visum seni,
 Intempestive qui occupato adluserit.

(59) FAB.

(59) FAB. XX.

Aśinus & galli.

Qui natus est infelix, non vitam modo
Tristem decurrit: verum post obitum quoque
Persequitur illum dura fati miseria.

Galli Cybebes circum in quaestus ducere
Aśinum solebant, baiulanten sarcinas. 5
Is cum labore & plagis esset mortuus,
Detracta pelle sibi fecerunt tympana.

Rogati mox a quodam, delicio suo,
Quidnam fecissent, hoc locuti sunt modo:
Putabat se post mortem securum fore,
Ecce alia plaga congeruntur mortuo. 10

P H A E D R I
F A B U L A R U M
L I B E R Q U A R T U S.

(60) FAB. I.

Mustela & mures.
Mustela
Loculare tibi videtur: & sane leve,
Dum nihil habemus maius, calamo ludimus;
Sed diligenter intuere hes nenias.
Quantam sub illis utilitatem reperies?
Non semper ea sunt quæ videntur; decipit 5

BAT (60)

Frors

Front
Quo
Hoc
Fab
Mur
Invo
Abie
Adsi
Alte
Aliq
Qui
Proc
Sic v

Fa
Qua
Non
Q
Adia

E
Hind

DFG

Frons prima multos: rara mens intelligit,
Quod interiore condidit cura angulo.
Hoc ne locutus sine mercede existimer,
Fabellam adiiciam de mustela & muribus.

Mustela cum annis, & senecta debilis

10

Mures velocius non valeret adsequi,
Involvit se farina, & obscuro loco *unifl*
Abiecit negligenter. Mus escam putans,
Adsiluit; & compressus occubuit neci:
Alter similiter, dcinde periit tertius;
Aliquot secutis, venit & retorridus,
Qui saepe laqueos & muscipula effugerat,
Proculque insidias cernens hostis callidi:
Sic valeas, inquit, ut farina es, quæ iaces.

15

(61) FAB. II.

Vulpis & uva.

Fame coacta vulpis alta in vinea
Uvam adpetebat summis saliens viribus.
Quam tangere ut non potuit, discedens ait:
Nondum matura est, nolo acerbam sumere.

Qui facere quæ non possunt verbis elevant, 5
Adscribere hoc debebunt exemplum sibi.

(62) FAB. III.

Equus & aper.

Equus sedare solitus quo fuerat sitim,
Dum fese aper volutat, turbavit vadum.
Hinc orta lis est: Sonipes iratus fero,

*Auxi.**Gaffurius. Aopf.*

que

5

10

de

M

s;

5

ors

Auxilium petiit hominis, quem dorso levans,
Rediit ad hostem. Iactis hunc telis eques
Postquam interfecit, sic locutus traditur:
Lætor tulisse auxilium me precibus tuis:
Nam prædam cœpi, & didici quain sis utilis.
Atque ita coegit frenos invitum pati.
Tum moestus ille: parvæ vindictam rei
Dum quæro demens, servitatem repperi.
Hæc iracundos admonebit fabula,
Impune potius lædi, quam dedi alteri.

5
10

(63) FAB. IV.

Poeta.

Plus esse in uno sæpe quam in turba boni,
Narratione posteris tradam brevi.
Quidam decedens tres reliquit filias,
Unam formosam, & oculis venantem viros;
At alteram lanificam, frugi & rusticam;
Devotam vino tertiam, & turpissimam.
Harum autem matrem fecit heredem senex,
Sub conditione, totam ut fortunam tribus
Aequaliter distribuat: sed tali modo;
Ne data possideant aut fruantur; tum simul
Habere res desierint, quas acceperint,
Centena matri conferant festertia.
Athenas rumor implet; mater sedula
Iuris peritos consulit: nemo expedit,
Quo pacto non possideant, quod fuerit datum,
Fructumne capiant; deinde, quæ tulerint nihil,

15
Qua-

Quar
Post
Nee
Fide
Sepo
Lava
Lani
Bove
Potr
Dom
Sic
Et a
Aesc
O si
Qua
Inte
Rogg
Dor
Et v
Vest
Illi
Agr
Dor
Ut
Def
Agr
At
Qu
Sic
Et c

Quanam ratione conferant pecuniam.
 Postquam consumta est temporis longi mora,
 Nec testamenti potuit sensus colligi,
 Fidem advocavit, iure neglecto, parens: 20
 Seponit mœchæ vestem, mundum muliebrem,
 Lavationem argenteam, eunuchos, glabros:
 Lanifexæ agellos, pecora, villam, operarios,
 Boves, iumenta, & instrumentum rusticum:
 Potrici plenam antiquis apothecam cadis, 25
 Domum politam, & delicatos hortulos.
 Sic destinata dare cum vellet singulis,
 Et adprobaret populus, qui illas noverat,
 Aesopus media subito in turba constitit:
 O si maneret condito sensus patri, 30
 Quam graviter ferret, quod voluntatem suam
 Interpretari non potuissent Attici!
 Rogatus deinde, solvit errorem omnium.
 Domum & ornamenta, cum venustis hortulis,
 Et vina vetera date lanifexæ rusticæ: 35
 Vestem, uniones, pedisquos & cetera
 Illi adsignate, vitam quæ luxu trahit:
 Agros, villas, & pecora cum pastoribus
 Donate mœchæ. Nulla poterit perpeti,
 Ut moribus quid teneat alienum suis. 40
 Deformis cultum vendet, ut vinum paret;
 Agros abiiciet mœcha, ut ornatum paret:
 At illa gaudens pecore, & lana dedita,
 Quacunque summa tradet luxuriæ domum.
 Sic nullâ possidebit, quod fuerit datum, 45
 Et dictam matri conferent pecuniam,

Ex

Ex pretio rerum, quas vendiderint singulae.

Ita quod multorum fugit imprudentiam,
Unius hominis repperit follertia.

(64) FAB. V.

Pugna murium & mustelarum.

Cum vieti mures mustelarum exercitu,
(Historia quorum in tabernis pingitur)
Fugerent, & artos circum trepidarent cavos;
Aegre recepti, tamen evaserunt necem.
Duces eorum q̄tā capitibus cornua
Suis ligarant, ut conspicuum in prælio
Haberent signum, quod sequerentur milites,
Hæfere in portis, suntque capti ab hostibus;
Quos inimolatos vīctor avidis dentibus
Capacis alvi mersit tartareo specu. 10

Quemcunque populum tristis eventus premit,
Pericitatur magnitudo principum,
Minuta plebes facili præsidio latet.

(65) FAB. VI.

Poeta.

Tu qui nasute scripta destringis mea,
Et hoc iocorum legere fastidis genus,
Parva libellum sustine patientia,
Severitatem frontis dum placo tuæ,
Et in cothurnis prodit Aesopus novis.
Utinam nec umquam Pelii nemoris iugo
Piaus bipenni concidisset Thessala; 5

Nec

Nec
Fabric
Inhos
Patef
Nam
Et reg
Quæ
Illic
Hic c
Qu
Falso
Aege
Iusto
Quid
Si ne
Noli
Maic
H
Et,

M
In
Hæc
Limi
Quid
Omn

Nec ad professa mortis audacem viam
 Fabricasset Argus opere Palladio ratem,
 Inhospitalis prima quæ Ponti sinus 10
 Patefecit, in perniciem Grajum, & Barbarum.
 Namque & superbi luget Aeëtæ domus,
 Et regna Peliaæ scelere Medæ iacent,
 Quæ sœvum ingenium variis involvens modis,
 Illic per artus fratris explicuit fugam, 15
 Hic cæde patris Peliadum infecit manus.

Quid tibi videtur? Hœ quoque insulsum est, aïs,
 Falsoque dictum, longe quia vetustior
 Aegea Minos classe perdonuit freta,
 Iustoque vindicavit exemplo impetum. 20
 Quid ergo possunt facere tibi, lector Cato,
 Si nec fabellæ te iuvant, nec fabulæ?
 Noli molestus esse omnino literis,
 Maiorem exhibeant ne tibi molestiam.
 Hoc illis dictum est, si qui stulti naufragiant, 25
 Et, ut putentur sapere, cæcum vituperant.

(65) F A B. VII.

Vipera & lima.

Mordaciorem qui improbo dente adpetit,
 Hœ argumento se describi sentiat.

In officinam fabri venit vipera.
 Hœ cum tentaret, si qua res esset cibi,
 Limam momordit. Illa contra contumax, 5
 Quid me, inquit, stulta, dente captas ladedere,
 Omne adsuevi ferrum quæ corrodere?

(66) FAB.

(66) F A B. VIII.

Vulpis & hircus.

Homo in periculum simul ac venit callidus,
Reperire effugium alterius querit malo.
Cum decidisset vulpis in puteum inscia,
Et altiore clauderetur margine,
Devenit hircus sitiens in eundem locum:
Simul rogavit, esset an dulcis liquor,
Et copiosus? Illa fraudem moliens;
Descende, amice, tanta bonitas est aquæ,
Voluptas ut satiari non possit mea.
Immisit se barbatus. Tum vulpecula
Evasit puteo, nixa cellis cornib;
Hircumque clauso liquit hærentem vado.

(67) F A B. IX.

De vitiis hominum.

Peras imposuit Iupiter nobis duas;
Propriis repletam vitiis post vergum dedit,
Alienis ante pectus suspendit gravem.
Hac re videre nostra mala non possumus:
Alii simul delinquunt, censores sumus.

(68) F A B. X.

Fur aram compilans.

Lucernam fur accendit ex ara Iovis,
Ipsumque compilavit ad lumen suum;
Onustus qui sacrilegio cum discederet,

Re-

Repen
Malor
Miliq
Tame
Olim
Sed n
Per qu
Veto
Ita ho
Nec c
Qu
Non
Signif
Tibi
Secun
Fatori
Novit
Usum

O
C
Cum
Venie
Avert
Odi,
Simul

Repente vocem sancta misit religio:
 Malorum quamvis ista fuerint munera,
 Mihique invisa, ut non offendar subripi,
 Tamen, scelestè, spiritu culpam lues,
 Olim cum adscriptus venevit pœnæ dies.

Sed ne ignis noster facinori prælucceat,
 Per quem verendos excolit pietas deos,
 Veto esse tale luminis commercium.
 Ita hodie nec lucernam de flamma deum,
 Nec de lucernâ fas est accendi sacrum.

Quot res contineat hoc argumentum utiles,
 Non explicabit aliud quam qui repperit.
 Significat primo, sæpe, quos ipse alueris,
 Tibi inveniri maxime contrarios.
 Secundo ostendit, scelera non ira deum,
 Fatorum dicto sed puniri tempore.
 Novissime interdicit, ne cum maleficio
 Usum bonus consociet ullius rei.

(69) FAB. XI.

Malas esse divitias.

Opes invisa merito sunt forti viro,
 Quia dives arca veram laudem intercipit.
 Cælo receptus propter virtutem Hercules,
 Cum gratulantes perfalutasset deos,
 Veniente Pluto, qui Fortunæ est filius,
 Avertit oculos. Caussam quæsivit pater.
 Odi, inquit, illum, quia malis amicus est,
 Simulque obiecto cuncta corrumpit lucro.

(70) FAB.

(70) FAB. XII.

Leo regnans.

Utilius homini nihil est, quam recte loqui:
Probanda cunctis est quidem sententia,
Sed ad perniciem solet agi sinceritas.

Cum le ferarum regem fecisset leo,
Et æquitatis vellet laudem consequi,
A pristina deflexit consuetudine,
Atque inter illas tenui contentus cibo,
Sancta incorrupta iura reddebat fide.

F A B. XIII.

* * *

Postquam lavare cœpit pœnitentia,
Affectione veretri linguam mulieris,
Adfinitatem traxit inde obſcœnitas.

* * *

(71) FAB. XIV.

Prometheus.

Rogavit alter, tribadas & molles mares,
Quæ ratio procreasset? exposuit senex:
Idem Prometheus, auctor vulgi fictilis;
Qui simul offendit ad fortunam, frangitur;
Naturæ partes, veste quas celat pudor,
Cum separatim toto finxisset die,
Aptare mox ut posset corporibus suis,
Ad cœnam est invitatus subito a Libero;
Vbi irrigatus multo venas nectare,

Seru

Seto d
Tum f
Adplie
Et mas
Ita nu

5
Barb
H
Quod
Sinite,
Et usu
Pares
Hoc
Habitu

Q up
Vex
Inter v
Faciem
Ferri f
Nimia
Factus
Parce g
Totam

Seto domum est reversus titubanti pede.
Tum semisomno corde, & errore ebrio,
Adplicuit virginale generi masculo,
Et masculina membra adplicuit feminis.
Ita nunc libido pravo fruitur gaudio.

10

(72) FAB. XV.

Capella & hirci.

Barbam capellæ cum impetrassent ab Iove,
Hirci mœrentes indignari cœperunt,
Quod dignitatem feminæ æquassent suam.
Sinite, inquit, illas gloria vana frui,
Et usurpare vestri ornatum inumeris,
Pares dum noa sint vestræ fortitudini.

5

Hoc argumentum monet, ut sustineas tibi
Habitu esse similes, qui sunt virtute impares.

(73) FAB. XVI.

Gubernator & nautæ.

Quum de fortunis quidam quereretur suis;
Aesopus finxit consolandi gratia.

Vexata sœvis navis tempestatibus,
Inter vectorum lacrimas, & mortis metum,
Faciem ad serenam subito mutatur dies.

5

Ferri secundis tuta cœpit flatibus,
Nimiaque nautas hilaritate extollere.

Factus periclo tum gubernator sophus;
Parce gaudere oportet, & sensim queri,
Totam quia vitam misereat dolor & gaudium.

10

C

(74) FAB.

5

ero

(74) FAB. XVII.

Capum legati ad Iovem.

Canes legatos olim misere ad Iovem,
Melioris vitæ tempus oratum suæ,
Ut sese abriperet hominum contumelii,
Furfuribus sibi conspersum quod panem darent,
Fimoque turpi maximam explerent famem. 5
Profecti sunt legati non celeri pede,
Dum naribus scrutantur escam in stercore.
Citati non respondent. Vix tandem invenit
Eos Mercurius, & turbatos attrahit.
Tum vero vultum magni ut viderunt Iovis, 10
Totam timentes concacarunt regiam.
Propulsi vero fustibus, vadunt foras:
Vetat dimitti magnus illos Jupiter.
Mirati, sibi legatos non revertier,
Turpe aestimantes aliquid commissum a suis,
Post aliquod tempus alios adscribi iubent. 15
Rumor legatos superiores prodidit.
Timentes rursus aliquid ne simile accidat,
Odore canibus anum, sed multo, replent,
Mandata dant, legati mittuntur, statim
Adeunt. Rogantes aditum, continuo impetrant. 20
Confudit genitor ium deorum maximus,
Quassatque fulmen; tremere cœpere omnia.
Canes confusi, subito quod fuerat fragor,
Repente odorem mixtum cum merdis eacant.
Reclamant omnes, vindicandam iniuriam. 25
Sic est locutus ante pœnam Jupiter:

Non
Nec
Sed h
Non v
Ne ve
lli au
Numq
Ita nu
Novu

Qui
Q
Sinuq
Namq
Hanc
Respon
Vulp
A
Perver
Custo
Hunc
Des pr
Quam
Respo
Non

Non est legatos regis non dimittere,
 Nec est difficile, penas culpar imponere.
 Sed hoc feretis pro iudicio præmium:
 Non vero dimitti, verum cruciari fame,
 Ne ventrem continere non possint suum.
 Illi autem, qui miserunt vos tam fuitiles,
 Nunquam carebunt hominis contumelia.
 Ita nunc legatos exspectant & posteri;
 Novumque venire qui videt, culum olfacit.

(75) FAB. XVIII.

Homo & colubra.

Qui fert malis auxilium, post tempus dolet.
 Gelu rigentem quidam colubram sustulit,
 Sinuque fovit, contra se ipse misericors.
 Namque ut refecta est, necuit hominem protinus.
 Hanc alia cum rogaret caussam facinoris,
 Respondit: ne quis discat prodesse improbis.

(76) FAB. XIX.

Vulpis & draco.

Vulpis cubile fodiens, dum terram eruit,
 Agitque plures altius cuniculos:
 Pervenit ad draconis speluncam ultimam;
 Custodiebat qui thesauros abditos.
 Hunc simul adspexit: oro, ut imprudentia
 Des primum veniam; deinde, si pulchre vides,
 Quam non conveniens aurum sit vitæ mæ,
 Respondeas clementer: quem fructum capis

C 2

Hoc

Non

Hoc ex labore, quodve tantum est præmium,
 Ut careas somno, & avum in tenebris exigas? 10
 Nullum, inquit ille: verum hoc a summo mihi
 Iove attributum est. Ergo nec sumis tibi,
 Nec ulli donas quidquam? Sic fatis placet.
 Nolo irascaris, libere si dixero:
 Piis est iratis natus, qui est similis tibi.

FAB. (77).

Poeta.

Abiturus illue, quo priores abierunt,
 Quid mente cæca miserum torques spiritum?
 Tibi dico, avare, gaudium heredis tui,
 Qui tute superos, ipsum te fraudas cibo,
 Qui tristis audis musicum citharæ sonum,
 Quem tibiarum macerat iocunditas,
 Opsoniorum pretia cui gemitum exprimunt:
 Qui, dum quadrantes adgeras patrimonio,
 Cælum fatigas sordido periurio;
 Qui circumcidis omnem impensam funeris,
 Libilitina ne quid de tuo faciat lucrum.

FAB. XX.

Phædrus.

Quid iudicare cogitet livor modo,
 Licet dissimulet, pulchre tamen intelligo,
 Quidquid putabit esse dignum memoriarum,
 Aesopi dicet; si quid minus adriserit,
 A me contendet fictum quovis pignore.

5
Quem

Quem
 Sive h
 Inveni
 Sed ex
 H
 Quo p
 Circui
 Merce
 Hoc g
 Venir
 (Erat
 Adsc
 Simul
 Hi zo
 Subsid
 Simon
 Mecu

Quin
 Prædo
 Nudo
 Antiq
 Hic li
 Simon
 Eratq

Quem volo refelli iam nunc responso nico;
 Sive hoc ineptum, sive laudandum est opus,
 Invenit ille, nostra perfecit manus.
 Sed exsequamur cœptum propositi ordinem.

(78) FAB. XXI.

Naufragium Simonidis.

Homo doctus in se semper divitias habet.
 Simonides, qui scripsit egregium melos,
 Quo paupertatem sustineret facilius,
 Circuire cœpit urbes Asiae nobiles,
 Mercede accepta laudem victorum canens.
 Hoc genere quæstus postquam locuples factus est,
 Venire in patriam voluit cursu pelagio.
 (Erat autem natus, ut aiunt, in Cea insula)
 Adscendit navem, quam tempestas horrida
 Simul & vetustas medio dissolvit mari.
 Hi zonas, illi res pretiosas colligunt;
 Subsidium vitæ. Quidam curiosior,
 Simonide, tu ex opibus nil sumis tuis?
 Mecum, inquit, nœa sunt cuncta. Tunc pauci
 enatant,
 Quin plures onere degravati pericrunt.
 Prædones adsunt, rapiunt, quod quisque extulit,
 Nudos relinquunt. Forte Clazomene prope
 Antiqua fuit urbs, quam petierunt naufragi;
 Hic litterarum quidam studio deditus,
 Simonidis qui saepè versus legerat,
 Eratque absentis admirator maximus,

C 3

Ser-

Sermonē ab ipso cognitum cupidissime
Ad sē recepit; veste, nummis, familia
Hominem exornavt. Ceteri tabulam suam
Portant, rogantes victum. Quos casū obvius 25
Simonides ut vidit: dixi, inquit, mea
Mecum esse cuncta; vos quod rapuistis, perit.

(79) FAB. XXII.

Mons parturiens.

Mons parturibat, gemitus immanes ciens;
Eratque in terris maxima exspectatio.
At ille murem peperit. Hoc scriptum est tibi,
Qui, magna cum minaris, exiricas nihil.

(80) FAB. XXIII.

Formica & musca.

Formica & musca contendebant acriter,
Quæ pluris esset. Musca sic cœpit prior:
Conferre nostris tu potes te laudibus?
Ubi immolatur, exta prægusto deūm,
Moror inter aras, templa, perlustro omnia.
In capite regis sedeo, cum visum est mihi,
Et matronarum casta delibo oscula,
Laborē nihil, atque optimis rebus fruor.
Quid horum simile tibi contingit, rustica?
Est glriosus sane convictus deūm,
Sed illi, qui invitatur, non qui invīsus est.
Reges commemoras, & matronarum oscula;
Ego granum in hieme cum studiose congero,

Te

Te ci
Aras f
Nihil
Super
Aesta
Mori
Me co
Satis
Fal
Eorum
Et qu

Q
A sup
Si
Victe
Certe
Exig
Ufus
Atqu
Auct
Opu
Acces
Illi,
Vert
Ad
Hod

Te circa mūrum video pasci stercore.
 Aras frequentas, nempe abigeris, quo venis. 15
 Nihil laboras; ideo, cum opus est, nil habes.
 Superba iactas, tegere quod debet pudor.
 Aestate me lacestis; cum bruma est, files.
 Mori contractam cum te cogunt frigora,
 Me copiosa recipit incolumem donus. 20
 Satis profecto retudi superbiam.

Fabella talis hominum discernit notas
 Eorum, qui se falsis ornant leudibus,
 Et quorum virtus exhibet solidum decus.

(81) FAB. XXIV.

Simonides a dils servatus.

Quantum valerent inter homines literæ,
 Dixi superius: quantus nunc illis honos
 A superis sit tributus, tradam memorie.
 Simonides idem ille, de quo retuli,
 Victoris laudem cuidam Pythagoræ ut scriberet, 5
 Certo conduxit pretio: secretum petit.
 Exigua cum frenaret materia impetum,
 Usus poëta, ut moris est, licentia,
 Atque interposuit gemina Leda sidera,
 Auctoritatem similis referens gloriae. 10
 Opus adprobavit: sed mercedis tertiam
 Accepit partem. Cum reliquum posceret,
 Hili, inquit, reddent, quorum sunt laudis duæ;
 Veram, ut ne irate dimissum te sentiam,
 Ad cœnam mihi promitte, cognatos volo. 15
 Hodie invitare, quorum es in numero mihi.

C. 4

Frau-

Fraudatus quamvis, & dolens iniuria,
Ne male dimissus gratiam corrumperet,
Promisit. Rediit hora dicta, recubuit.
Splendebat hilare poculis convivium;
Magno adparatu lata resonabat domus;
Repente duo cum iuvenes, sparsi pulvere,
Sudore multo diffluentes, corpore
Humanam supra formam, euidam servulo
Mandant, ut ad se provocet Simonidem,
Illi interesse ne faciat moram. 20
Homo perturbatus excitat Simonidem.
Unum promorat vix pedem triclinio;
Ruina camerae subito oppressit ceteros;
Nec ulli iuvenes sunt reperti ad ianuam.
Ut est vulgatus ordo narratae rei,
Omnes scierunt Numinum praesentiam
Vati deditse vitam mercedis loco.

FAB. XXV.

Poeta.

Supersunt mihi quæ scribam, sed parco sciens;
Primum esse ne tibi videar molestior,
Distringit quem multarum rerum varietas;
Dein si quis eadem forte conari velit,
Habere ut possit aliquid operis residui.
Quamvis materiae tanta abundet copia,
Labori faber ut desit, non fabro labor.
Brevitati nostræ præmium ut reddas, peto,
Quod es pollicitus: exhibe votis fidem,

Nam

Nam
Et ho
Quo
Si cit
Frua
Lang
Auxi
Frust
Cum
Et mi
Stultu
Procl
Sæpe
Quan
Tuæ
Simil
Decer
Et gra
Exced
Sed d
Integ
A no
Qui f
Ego,
Palan
Dum

10

Nam vita morti propior est quotidie;
 Et hoc minus perveniet ad me muneris,
 Quo plus consumet temporis dilatio:
 Si cito rem perages, usus fiet longior,
 Fruar diutius, si celerius cœpero.

Languentis ævi dum sunt aliquæ reliquiæ,
 Auxilio locus est: olim senio debilem
 Frustra adiuicare bonitas nitetur tua,
 Cum iam desierit esse beneficium utile,
 Et mors vicina flagitabit debitum.

Stultum admovere tibi preces existimo,
 Proclivis ultro cum sit misericordia.

Sæpe impetravit veniam confessus reus,
 Quanto innocentij iustius debet dari?
 Tuæ prius sunt partes, aliorum dein:
 Similique gyro venient aliorum vices.
 Decerne quod religio, quod patitur fides,
 Et gratulari me fac iudicio tuo.

Excedit animus, quem proposuit, terminum,
 Sed difficulter continetur spiritus,

Integritatis qui sincerae conscius,
 A noxiорum premitur insolentiis.

Qui sint, requires? adparebunt tempore.
 Ego, quondam legi quam puer fententiam,
 Palam mutire plebeio piaculum est,
 Dum sanitas constabit, pulchre meminero.

15

20

25

30

C 5

PHAE-

P H A E D R I
F A B U L A R U M
L I B E R Q U I N T U S.

P O E T A.

Cum destinasset operis habere terminum
In hoc, ut aliis esset materiae satis,
Consilium tacito corde damnavi meum.
Nam si quis talis etiam est tituli artifex
Quo pacto divinabit, quidnam omiserim,
Ut illud ipsum cupiat famae tradere:
Sua cuique cum sit animi cogitatio,
Colorque proprius? Ergo non levitas mihi,
Sed certa ratio, causam scribendi dedit.
Quare, Particulo, queniam eaperis fabulis,
Quas Aesopeas, non Aesopi nomino;
Quasi paucas ostenderis, ego plures differo,
Usus vetusto genere, sed rebus novis,
Quarum libellum dum vacive perleges,
Hunc obrectare si volet malignitas,
Imitari dum non possit, obrectet licet.
Mihi parta laus est, quod tu, quod suniles tui,
Vestrarum in chartas verba transfertis mea,
Dignorumque longa iudicatis memoria.
In literatum plausum nec desidero.

IDE

A
esc
Auto
Ut qu
Qui p
Si ma
Trito
Adeo
Invid
Sed fa

D
Et im
Felici
Hlau
Tacit
Quin
Ne d
fir qu
Quas
Et adi
Ungu
Venie
Hunc
Quism

IDEM POETA.

Aesopi nomen scubi interposuero,
Cui reddidi iam pridem, quidquid debui,
Auctoritatis esse sciso gratia:
Ut quidam artifices nostro faciunt seculo,
Qui pretium operibus maius inveniunt, novo 5
Si marmori adscriperunt Praxitelen suo,
Trito Myronem argento. Fabulae exaudiant
Adeo facates. Plus vestris nam faver
Invidia mordax, quam bonis presentibus.
Sed iam ad fabellam talis exempli feror. 10

(82) FAB. I.

Demetrius & Menander.

Demetrius, Phalereus qui dictus est,
Athenas occupavia imperio improbo.
Ut mos est vulgi, passim & certatim ruunt:
Feliciter subclamant. Ipsi principes
Illam osculantur, qua sunt oppressi manum, 5
Tacite genientes tristem fortunæ vicem.
Quin etiam resiles & sequentes otium,
Ne desuisse noceat, repunt attimi:
It quis Menander, nobilis comedies,
Quas, ipsum ignorans, legerat Demetrius, 10
Et admiratus fuerat ingenium viri.
Unguento delibutus, vestitu adfluens,
Veniebat gressu delicato & languido:
Hunc ubi tyrannus vidit extremo agmine:
Quisnam cinatus ille in conspectu meo 15

C 6

Audet

Audet venire? Responderunt proximi:
Hic est Menander scriptor. Mutatus statim,
Homo, inquit, esse non potest facetior.

(83) FAB. II.

Viatores & latro.

Duo quum incidissent in latronem milites,
Unus profugit; alter autem restitit,
Et vindicavit sese forti dextera.
Latrone occiso, timidus adcurrit comes,
Stringitque gladium, dein, reiecta penula,
Cedo, inquit, illum, iam curabo sentiat,
Quos adtentari. Tune qui depugnaverat:
Vellem istis verbis saltem adiuviſſes modo,
Constantior fuſſem, vera existimans:
Nunc conde ferrum, & linguam pariter futilem,
Ut possis alios ignorantes fallere.
Ego, qui sum expertus, quantis fugias viribus, **IO**
Scio, quod virtuti non sit credendum tuꝝ.

Illi adſignari debet hæc narratio,
Qui re secunda fortis est, dubia fugax.

(84) FAB. III.

Calvus & musca.

Calvi momordit musca nudatum caput,
Quam opprimere captans, afapam sibi duxit
gravem;
Tunc illa irridens: punctum volucris parvula
Voluisti morte ulcisci: quid facies tibi,
Iniuriæ qui addideris contumeliam? **5**
Respondit; mecum facile redeo in gratiam,

Quia

Quia
Sed t
Quæ
Opte
Ho
Qui
Illum
Q
Afel
Quas
Tuu
Nisi
H
Peri
Sed
Nun
Mai
P

Pr
Ad
F
Prop

Quia non fuisse mentem lardendi scio.
 Sed te, contemti generis animal improbum,
 Quæ delectaris bibere humanum sanguinem,
 Optem necare vel maiore incommodo. 10

Hoc argumentum veniam mage dari docet,
 Qui casu peccat, quam qui consilio est nocens.
 Illum esse quavis pœna dignum iudico.

(85) FAB. IV.

Homo & asinus.

Quidam immolasset verrem cum sancto Hercule,
 Cui pro salute votum debebat sua,
 Asello iussit reliquias ponи hordei.
 Quas adspersatus ille, sic locutus est:
 Tuum libenter prorsus adpoterem cibum, 5
 Nisi, qui nutritus illo est, iugulatus foret.

Huius respectu fabula deterritus,
 Periculorum semper vitavi lucrum,
 Sed dicis, qui rapuere divitias, habent.
 Numeremus, agedum, qui depensi perierint: 10
 Maiores turbam punitorum reperies.

Paucis temeritas est bono, multis malo.

(86) FAB. V.

Scurrax & rusticus.

Pravo favore labi mortales solent,
 Et, pro iudicio dum stant erroris sui,
 Ad pœnitendum rebus manifestis agi.
 Facturus ludos quidam dives nobiles,
 Proposito cunctos invitavit præmio,

C 7

Quam

Quam quisque posset, ut novitatem ostenderet.
 Venere artifices lantibus ad certamina.
 Quos inter scurra, notus urbano sale,
 Habere dixit se genus spectaculi,
 Quod in theatro numquam prolatum foret. 10
 Dispersus rumor civitatem concitat:
 Paullo ante vacua turbam deficiunt loca;
 In scena vero postquam solus constitit,
 Sine adparatu, nullis adiutoribus,
 Silentium ipsa facit exspectatio. 15
 Ille in sinum repente deinilit caput,
 Et sic porcelli vocem est imitans sua,
 Verum ut subesse pallio contendenter,
 Et excusi iuberent. Quo facto, simus
 Nihil est repertum, multis onerant laudibus. 20
 Hominemque plausu profequuntur maximo.
 Hoc vidit fieri rusticus. Non mehercule
 Me vincet, inquit: & statim professus est,
 Idem facturam melius se postridie.
 Fit turba maior: iam favor mentes tenet, 25
 Et derisuri, non spectaturi, sedent.
 Uterque prodit; scurra degrunniit prior,
 Movetque platibus, & clamores luscitat.
 Tunc simulans sese vestimentis rusticus
 Porcellum obtegere, (quod faciebat scilicet, 30)
 Sed, in priore quia nil comparerant, latens
 Pervellit aurem vero, quem celaverat,
 Et cum dolore vocem naturae exprimit.
 Adclamat populus, scurram multo similius
 Imitatum, & cogit rusticum trudi foras. 35

At

 At ill
 Turp
 Èt,
 A
 Sed t
 Imm
 Parti
 Latin
 Si no
 Qua
 Qua

 Inv
 A
 Eia,
 Oste
 Sup
 Carb
 Q

U

At ille profert ipsum porcellum & suu,
Turpenque aperto pignore errorem probans;
Eis, hic declarat, quales sitis iudices.

Poeta.

Ad huc supersunt multa, quae possam loqui,
Et copiosa abundat rerum varietas; 40
Sed temperatae suaves sunt argutiae:
Immodicæ offendunt. Quare, vir sanctissime,
Particulo, chartis nomen vicitur mihi meis,
Latinis dum manebit præsum litteris,
Si non ingenium, certe brevitatem adprobet. 45
Quæ commendari tanto debet iustius,
Quanto poetae sunt molesti validius.

(87) FAB. VI.

Duo calvi.

Invenit calvus forte in trivio pectinem,
Accessit alter, æque defectus pilis:
Eia, inquit, in commune, quodcumque est lucrum.
Ostendit ille prædam, & adiecit simul:
Superum voluntas favit; sed, fato inyido 5
Carboneum, ut siunt, pro thesauro invenimus.
Quem spes delusit, huic querela convenit.

(88) FAB. VII.

Princeps tibicen.

Ubi vanus animus, aura captus frivola,
Adripuit insolentem sibi fiduciam,

Facile

Facile ad dirisum stulte levitas ducitur.

Princeps tibicen notior paullo fuit,

Operam Bathyllo solitus in scena dare.

Is forte ludis (non satis memini quibus)

Dum pegma rapitur, concidit casu gravi

Nec opinans, & sinistram fregit tibiam,

Duas quum dextras maluisset perdere.

Inter manus sublatus, & multum gemens

Domum refertur. Aliquot menses transeunt,

Ad sanitatem dum venit curatio.

Ut spectatorum mos est, & lepidum genus,

Desiderari cœpit cuius flatibus

Solebat excitari saltantis vigor;

Erat facturus ludos quidam nobiles,

Et incipiebat princeps ingredier. Eum

Adducit pretio, precibus, ut tantummodo

Ipsa ludorum ostenderet fese die.

Qui simul advenit, rumor de tibicine

Fremit in theatro: quidam adfirmant mortuum,

Quidam in conspectum proditum sine mora.

Aulæo missò, devolutis tonitrubis,

Dii sunt locuti more translatiō.

Chorus reducto tunc, & notum canticam

Imposuit, cuius haec fuit sententia:

Lætare incolamis, Roma, salvo principe.

In plausus consurrectum est. Iactant basia.

Tibicen gratulari fautores putat;

Equester ordo stultum errorem intelligit:

Magnoque risu canticum repeti iubet,

Iteratur illud. Homo meus se in pulpito

Totus

Totu

Roga

Ut v

Princ

Nive

Sup

Ab i

C

Que

No

Occ

Effe

Fin

A

Mo

Tac

C

Totum prosterpit: plaudit inludens eques;
Rogare populus hunc coronam existimat.

5 Ut vero cuneis notuit res omnibus,
Princeps ligato crure nivea fascia,
Niveisque tunicis, niveis etiam calcis,
Superbiens honore divinæ domus,
Ab univerbis capite est protritus foras.

35

(89) FAB. VIII.

Occasio depicta.

Cursu volucri, pendens in novacula,
Calvus, comosa fronte, nudo corpore,
Quem si occuparis, teneas: elapsum semel
Non ipse possit Iupiter reprehendere;
Occasionem rerum significat brevem.
Effectus impediret ne segnis mora,
Finxere antiqui tales effigiem temporis.

5

(90) FAB. IX.

Taurus & vitulus.

Angusto in aditu taurus luctans cornibus,
Cum vix intrare posset ad præsepia,
Monstrabat vitulus, quo se pæsto plecteret.
Tace, inquit, ante hoc novi, quam tu natus es.
Qui doctiorem emendat, sibi dici putet.

5

(91) FAB.

(91) FAB. X.

Venator & canis.

Adversus omnes fortis veloces feras
 Canis cum domino semper fecisset satis,
 Languere cœpit annis ingravantibus;
 Aliquando obicitus hispidi pugnae suis
 Adripuit aurem: sed cariosis dentibus
 Prædam dimisit. Hinc tum venator dolens
 Canem obiurgabat. Cui latrans contra senex:
 Non te destituimus, sed vires meæ.
 Quod suimus, laudas; iam damnas, quod non
 sumus.

Hoc cur, Philete, scripserim; pulchrae vides. 10

APPEN-

APPENDIX
 FABULARUM
 A
 MARQUARDO GUDIO
 EX MANUSCRIPTO DIVIONENSI
 DESCRIPTARUM.

FAB. I.

Milvus aegrotans.

Multos cum menses aegrotasset milvus,
 Nec iam videret esse vitæ spem suæ;
 Matrem rogabat, sancta circuiret loca,
 Et pro salute vota ficeret maxima.
 Faciam, inquit, fili; sed, opem ne non impetrem, 5
 Vehelementer vereor; sed qui delubra omnia
 Vastando, cuncta polluisti altaria,
 Sacrificiis nullis parcens, nunc quid vis regem?

FAB. II.

Lepores vitæ pertest.

Qui sustinere non potest suum malum,
 Alios inspiciat, & dicat tolerantiam.

Ali-

Aliquando in silvis strepitu magno concitū
 Lepores clamant, se propter adsiduos metus
 Finire velle vitam. Sic quendam ad lacum
 Venerunt, miseri quo se præcipites darent.
 Adventu quorum postquam rancæ territæ
 Virides in algas misere fugientes rutunt:
 Heu, inquit unus, sunt & alii, quos timor
 Vexat malorum. Ferte vitam, ut ceteri. 10

FAB. III.

Vulpis & Iupiter.

Naturam turpem nulla fortuna obtagit.
 Humanam in speciem cum vertisset Iupiter
 Vulpem, regali pellex ut sedet throno,
 Scarabeum vidit prorepentem ex angulo,
 Notamque ad prædam celeri profiluit gradu. 5
 Superi risere, magnus erubuit pater,
 Repudiatam turpemque pellicem expulit;
 His prosecutus: vive, quo digna es, modo,
 Quæ nostris uti meritis digne non potes.

FAB. IV.

Leo & mus.

Ne quis minores lædat, fabula hæc monet.
 Leone in silva dormiente, rustici
 Luxuriabant mures, & unus ex iis
 Super cubantem casu quodam transiit;
 Expergefactus miserum leo celeri impetu 5
 Adripuit; ille veniam sibi dari rogat,

Supplex

Supp
Hoc
Igno
Leo
Capt
Rug
Mus
Bena
Mox
Lust
Ner
Sic

Per
Man
Firm
Acc
Cœp
Dun
Dix

M
Lin

Supplex fatetur peccatum imprudentia.
 Hoc rex uelut gloriosum non putans,
 Ignovit & dimisit. Post paucos dies
 Leo, dum vagatur noctu, in foveam decidit. 10
 Captum ut se agnovit laqueis, voce maxima
 Rugire cœpit; cuius immanem ad sonum
 Mus subito accurrens: non est, quod timeas, ait,
 Beneficio magno gratiam reddam parem.
 Mox omnes artus, artuum & ligamina 15
 Lustrare cœpit, cognitosque dentibus
 Nervos rodendo laxat ingenia artuum.
 Sic captum mus leonem silvis reddidit.

FAB. V.

Homo & arbores.

Pereunt, suis auxilium qui dant hostibus.
 Faœta bipenni quidam ab arboribus petit,
 Manubrium ut darent e ligno, quod foret
 Firmum: iusserunt omnes oleastrum dari.
 Accepit munus: aptans ut manubrium 5
 Cœpit securi magna excidere robora,
 Dumque eligebat, quæ vellet, sic fraxino
 Dixisse fertur quercus: merito cadimur.

FAB. VI.

Mus & rana.

Mus, quo transire posset flumen facilius,
 Auxilium rana petit. Hæc muris adligat
 Lino priorem crus ad posterius pedem.
 Amnem

Amnem natantes vix medium devenerant,
 Cum rana', subito fundum fluminis petens,
 Se-mergit, muriat vitam eriperet perfide.
 Qui dum, ne mergeretur, tendit validius;
 Prædam conspexit milvus propter volans,
 Muremque fluctuantem rapuit unguibus,
 Simulque ranas colligatam sustinuit.

Sic saepe intercunt, aliis meditantes necem.

FAB. VII.

Galli duo & accipiter.

Gallus cum gallo saepe pugnam conferens,
 Accipitrem vietus iudicem litis petit.
 Hic, ambo si venirent, mente concipit
 Spem devorandi, qui exhiberet se prior.
 Mox cum venisse, caussam ut orarent suam,
 Vedit, prehendit illum, qui primus forum
 Deduxit ad suum litem. Ille clamitat,
 Ne plectar ego, sed ille, qui fugam petit.
 Cui ales, hodie ne te credas unguibus
 Posse eripi meis; quos alteri dolos
 Tendebas, æquum te nunc est ipsum pati.
 Qui saepe tractat aliorum secum necem,
 Ignorat, triste quid sibi fatum paret.

FAB. VIII.

Cochlea & simius.

Amore tacta speculi inventi cochlea,
 Fulgentis orbem scandens, cœpit lingere,

Nil

5

Nil illi melius contulisse se putans,
 Quam si splendorem commacularet sordibus.
 Ut inquinatum vidit speculum simius,
 Qui se calcari talibus permiserit,
 Meretur, inquit, tale dedecus pati.
 Hæc illis est fabella scripta feminis,
 Ineptis quæ se iungunt & stultis viris.

5

FAB. IX.

Mus urbanus & rusticus.

Hospitio quondam mus urbanus rusticus
 Exceptus, vili glande cœnat in cavo.
 Induxit precibus post, ut urbem rusticus
 Cellamque intraret plenam rebus optimis.
 In qua dum variis perfruuntur reliquiis,
 Impulso venit ostio cellarius.
 Quo niures diffugunt strepitu perterriti,
 Et notis facile urbanus se condit cavis;
 At miser, ignota trepidans rusticus domo,
 Timensque mortem, per parietes cursitat.
 Ut, quæ volebat, sustulit cellarius,
 Clausitque limen, iterum urbanus rusticum
 Hortatur; ille perturbatis sensibus,
 Vix, inquit, possum capere præ metu cibum:
 Putasne, veniet ille? Quid tantum times,
 Urbanus inquit? age, fruainur ferculis,
 Quæ frustra rure quæras. Contra rusticus:
 Tu, qui timere nescis, fruere his omnibus;
 At me securum paseat glans & liberum.

5

10

15

15

In

In paupertate tutum præstat vivere,
Quam divitiarum carpi solitudine.

FAB. X.

Aesopus domino blandiens.

Blandiri domino asellus ut vidit suo
Canem, & de mensa saturari quotidie,
Et frusta largiter iactari a familia,
Sic est locutus; si canem iminundissimum
In tantum dominus & familia diligit,
Quid me futurum, si par illi fecero
Officium, multo qui sum melior hoc cane,
Rebusque pluribus utilis & laudabilis?
Alor qui sanctæ fontibus puris aquæ,
Ciboque numquam soleo pasci sordido.
Sum sane catulo dignior vita frui
Beatiore, honorem & summum consequi.
Asellus hæc dum secum, stabulum conspicit
Intrare dominum: quare accurrens oxyus,
Rudensque profilit, & humeris ambos pedes 15
Imponit, osque lingua cœpit lambere,
Vestemque fœdis scindens ungulis, gravi
Herum fatigat, stulte blandus, pondere.
Clamore domini concitatur familia;
Fustesque & saxa passim adripiens obvia,
Rudentem mulcat; & mox membris débilem
Fractisque coxis, domini lapsum a corpore,
Semianimum tandem deiicit ad præsepio.

Fabellæ,

F
Mel

F
Cor
Hin
Agr
Rad
Saxv
Cor
Sibi
Cor
Gru
Ave
Aud
Offa
Gru
At i
Et e
Divi
Cur
Prop
Resp
Culp
Con
Pi
Mox

Fabella, ineptus ne se invitatis 20
ingerat,
Melioris aut affectet officium, docet.

25

FAB. XI.

Grus, cornix, & dominus.

Fœdus iuratae grus & cornix iunxerant,
Cornicem grus ab avibus ut defenderet;
Cornix futura, ut grus caveret, diceret.
Hinc cum frequenter ad cuiusdam rustici
Agrum volarent, atque evellerent sata
Radicitus; agri dominus vidit, & dolens,
Saxum da, clamat, quo feriam gruem, puer.
Cornix ut audit, illico monet gruem,
Sibi quæ cavit. Alia dein die audiens
Cornix, petentem saxum: rursus commonet 10
Gruem, ut vitaret sedulo periculum.
Avem divinam suspicatus rusticus,
Audire iussa; puerō, si, inquit, dixero
Offam da, tu mihi clam lapidem porrige.
Grus venit, ille puerum offam iubet dare; 15
At ille lapidem, quo ferit gruem, dedit;
Et crura fregit. Vulneratus grus ait:
Divina cornix, ubi nunc auspicia tua?
Cur non monere socium, ut deieraveras,
Properasti, tale ne mihi veniret malum? 20
Respondit illa, non meretur ars mea
Culpari, sed dolosa sunt bilinguium
Confilia, qui aliud dicunt, atque aliud agunt.
Promissis ducunt qui imperitos subdolis,
Mox fictis caussis haud desistunt ludere. 25

D

FAB.

F A B. XII.

Aves & hirundo.

Aves in unum cum devenissent locum,
 Viderunt hominem seminantem linum agro.
 Quod ut pro nihilo habere hirundo intelligit,
 Sic convocatas adlocuta traditur:
 Hinc nobis instat omnibus periculum, 5
 Si semen ad maturitatem venerit.
Aves risere. Germinavit ut vero seges,
 Hirundo rursus, instat pernicies, ait;
 Adeste, german eruamus noxium,
 Ne, si mox crescat, inde fiant retia, 10
 Et nos possimus artibus humanis capi.
 Ridere pergunt verba aves hirundinis,
 Consilium & spernunt stulte prudentissimum.
 At illa cauta, ad hominem se mox contulit,
 Ut tuta tignis n̄idum suspendat suum. 15
 Sed, quæ salubre monitum aves despexerant,
 De lino factis captæ pereunt retibus.

F A B. XIII.

Perdix & vulpis.

Resedit alta quondam perdix arbore,
 Advenit vulpis: deinde sic cœpit loqui:
 O quanta vultus species est, perdix, tui!
 Coralla rostrum, crura vincunt purpuræ
 Fulgorem. At si dormires, quanto pulcior 5
 Esse. Ut stulta clausit oculos, illico

Rapit

Rapit credentem vulpis. Illa fletibus.
 Hæc mixta gravibus verba supplex edidit.
 Per o tuarum, vulpis, artium decus,
 Ut ante, quæso, nomen proferas meum; 10
 Sic devorabis. Vulpis, ubi voluit loqui,
 Aperuit os: at perdix evasit necem.
 Decepta vulpis, quid opus erat loqui mihi?
 Respondet perdix, & dormire quid mihi
 Erat necesse, somnus cui non venerat? 15
 Hæc illis, qui loquuntur, ubi nil est opus,
 Et qui vigilare cum necesse, dormiunt.

FAB. XIV.

Asellus, bos, & volucres.

Asellus & bos uno sociati iugo
 Plastrum trahebant: bos, dum tendit va-
 lidius, 15
 Confregit cornu. Asellus nil levaminis
 Sentire iurat se a consorte debili.
 Laborem intendens, cornu ruimpit alterum, 5
 Terraque tandem bos procumbit mortuus.
 Asinum bubulcus carne mox onerat bovis,
 Qui plágas inter mille ruptus concidit,
 Et exspiravit, media collapsus via.
 Ad prædam volucres convolantes inquiunt: 10
 Si te precanti mitem exhibuisses bovi,
 Non immaturo pasceres nos funere.

FAB. XV.

Leo & pastor.

Errans in silva spinam calcavit leo,
Mox ad pastorem cauda venit blandiens;
Ne perturberis, imploro supplex openi,
Non prædam quæro. Ponit in gremio pedem
Homo sublatum, &, eximens spinam, gravi 5
Levat dolore. Redit hinc in silvas leo.
Falso post tempus accusatus crimine
Pastor damnatur, atque ludis proximis
Ieiunis proiici iubetur bestiis.
Emissæ dum discursitant passim feræ,
Agnovit hominem, qui medicinam fecerat,
Leo, & sublatum rursus in gremio pedem
Pastori ponit. Rex ut cognovit, statim
Silvis leonem, pastorem reddit suis.

FAB. XVI.

Culex & taurus.

Culex cum taurum provocasset viribus,
Cuncti venerunt populi, ut pugnam cerne-
rent.
Culex tum; satis est, quod venisti cominus:
Nam parvus mihi, iudicio sum magnus tuo.
Hinc se per auras penna sustulit levi,
Lusitque turbam, & tauri destituit minas.
Quod si fuisset validæ cervicis memor,
Et taurus hostem contemisset sordidum,

Fuisset

Fuisset vana inertis gloriatio.
Amittit famam, qui se indignis comparat. 10

FAB. XVII.

Equus & Asinus.

Asello sonipes phaleris occurrit tumens,
Et lassus, multo tardius quod pondere
Viam dedisset transeunti; vix, ait,
Me teneo, quin te savis calcibus exteram.
Tacuit asellus, gemitu testatus deos: 5
Equus, currendo ruptus parvo in tempore,
Ad villam mittitur. Hunc onustum stercore
Ut vidit asinus, tali derisit ioco.
Quo, gloriose, phaleras has quondam tibi,
Modo ad despectam qui redisti miseriam? 10
Felix ne spernat, dubia fortis immemor,
Humilem, cum quid futurus ipse, nesciat.

FAB. XVIII.

Volucres, quadrupedes & vespertilio.

Bellum gerebant volucres cum quadrupedibus,
Et vicebantur versa victores vice.
At vespertilio, dubios eventus timens,
Ad illos semper, quos superasse viderat,
Se conferebat. In pacem cum pristinam 5
Redisserunt, fraus utrique generi adparuit;
Damnatus ergo tam pudendo crimine,
Lucem refugiens, atris posthac condidit

D 3

Se

Se tenebris, sola noctibus semper volans.

Qui se duabus venditabit partibus,
Utrisque ingratus vitam deget turpiter.

10

FAB. XIX.

Luscinius, accipiter & auceps.

Accipiter in luscinii nido dum sedet,
Aurito infidians, illic pullos invenit;
Mater, periclo mota prolis, advolat,
Supplexque, pullis ut pareat suis, rogat.
Accipiter, quod vis, inquit, faciam, si bona
Cantabis voce carmen modulatum mihi,
At illa, quamvis excideret animus, tamen
Metu parebat, & coacta cantitat
Luctuque plena. Prædam qui captaverat
Accipiter, inquit, non tu cantasti bene,
Et unam ex pullis adprehendit unguibus;
Cœpitque devorare. Ex diverso venit
Aucept, & calamo clam crescente, perfidam
Visco contingit, atque in terram detrahit.
Quicumque fraudes alii tendit subdolas,
Timere debet, ne ipse capiatur dolo.

10

15

FAB. XX.

Lupus, vulpis & pastor.

Lupus per tempus maximam congeserat
Prædam in cubile, haberet ut cibaria,
Quis plures posset menses otio frui,

Vulpes

Vulpes ut novit, ad cubile abit lupi,
 Et voce tremula, an recte frater omnia?
 Quod te non vidi silvis venantem tuis,
 Tristem per omnes exegi vitam dies.
 Lupus, livorem postquam agnovit æmulæ,
 Non tu sollicita hue causa venisti mea,
 Sed partem ut captes. Fraude quid petas, scio. 10
 Irata vulpis ad ovium pastorem abit,
 Agesne, pastor, inquit, gratias mihi,
 Inimicum si tradidero hodie gregis tui,
 Ut numquam sis sollicitus? Pastor, serviam
 Tibi, inquit, tribuam &, quidquid volueris,
 lubens. 15

Cubile monstrat illa pastori lupi;
 Qui clausum protinus peremit lancea,
 Et gaudens de alieno saturavit æmulam.
 Ut vero vulpis in venantes incidit,
 Deprehensa, canibus & laniata, sic ait,
 Dedi vix alteri malum, & iam punior.
 Timere debet, quisquis alii sustinet
 Nocere, peius ipsi ne eveniat malum.

20

FAB. XXI.

Oves & lupi.

Oves lupique cum certassent prælio,
 Illæ vicerunt, tutæ præsidio canum.
 Lupi legatos mittunt, & iustum petunt

D 4

Hac

Hac lege pacem, ut dederent oves canes,
 Et obfides luporum catulos reciperen^t.
 5
 Oves, æternam sic sperantes gratiam
 Iniri, faciunt, quod poposcerunt lupi.
 Post paullo cum cœpissent ululare catuli,
 Lupi, necari caustantes natos suos,
 Pacemque ruptam ab ovibus, undique impetu.
 10 Invadunt facto nudas defensoribus:
 Fidem quæ stulta quod habuerant hostibus,
 Consilium fera damnant pœnitentia.
 Præsidium, quo quis olim tutus vixerat,
 Si prodat aliis, frustra post desiderat.
 15

FAB. XXII.

Simius & Vulpis.

Rogabat vulpem simius, caudæ suæ
 De magnitudine aliquid ut sibi daret,
 Nates velare quo posset turpissimas.
 Quid enim, inquit, cauda tantæ longitudinis
 Prodest? quo tantum pondus per terram trahis?
 5 Cui vulpis, esset quamvis longior,
 Maiorque multo, mallem per terram & lutum,
 Spinasque trahere, quam partem tibi dare,
 Meo ne tegmine videaris pulchrior.

Avare, te fabella hæc, & locupletes, mo-
 net,
 10 Qui, quamvis supereft, nil tamen das pauperi.

FAB.

FAB. XXIII.

Lupus, pastor & venator.

Cum venatorem fugeret instantem lupus,
 Et a pastore visus, qua parte fugeret,
 Et quo se conderet loco, plenus metu
 Omnes per, oro te, bubulee, spes tuas,
 Ne prodas innocentem, cui nihil mali
 Fecisse me, per magnos adiuro deos.
 Noli timere, pastor inquit, alteram
 Monstrabo partem. Mox venator advolans,
 Non huc venire, pastor, vidisti lupum;
 Qua parte fugit? cui pastor, venit quidem,
 Sed lava fugit, voce dixit maxima;
 At oculis clam designat partem dexteram.
 Non intellexit ille, & festinans abit.
 Lupo tunc pastor: Quas habebis gratias,
 Quod te celarim? Maximas linguæ tuæ,
 Lupus, ago, dixit, at oculis fallacibus
 Aeternæ cæcitatem noctis imprecor.
 Qui verbis blandus, fraudem celat pectori,
 Hoc argumento se describi intelligat.

FAB. XXIV.

Homines duo, fallax, verax & simii.

Agentes mendax & simul verax iter,
 In simiorum forte terram venerant;
 E turba ut vidit unus, qui se fecerat
 Regem, teneri iussit illos, sciret ut,

D 5

De

De se quid homines dicerent: simul iubet 5
 Omnes adstant simios longo ordine,
 Dextra levaque; sed sibi ponit thronum,
 Ut hominum reges quondam facere viderat.
 Mox iustos homines in medium adducit, rogat,
 Qualisnam vobis esse videor, hospites? 10
 Respondit mendax, rex videris maximus.
 Quid hi, quos adparete nunc vides mihi?
 Hi comites, hi legati, & mititum duces.
 Mendacio laudatus cum turba sua
 Adulatori munus rex iubet dari. 15
 Hic secum verax, tanta si mendacio
 Sit merces, quanto non ego, dixit, munere
 Donabor, verum si pro more dixero.
 Hinc ad veracem simius. Et qualis tibi
 Videor, & illi, quos stare ante me vides? 20
 Respondit ille, verus es tu simius,
 Et simii omnes illi, qui similes tui.
 Iratus illum dentibus rex imperat
 Lacerari & unguibus, quod vera dixerat.
 Blandum laudatur a malis mendaciis; 25
 Bonis honesta fert exitium veritas.

FAB. XXV.

Homo & leo.

Homo certabat cum leone, fortior
 Quis esset, litisque huius testimonium
 Dum quarunt, ad sepulcrum tandem venerunt.
 Elisis in quo ab homine pictum faucibus

Leo:

Leonem ostendit, argumentum virium. 5
 Leo respondit, humana hoc pictum manu:
 Videres hominem deiectum, si pingere
 Leones scirent. Sed ego testimonium
 Dabo virtutis certias. Ad spectaculum
 Induxit hominem; monstrans ubi bona fide 10
 Eneatos a leonibus homines, ait,
 Non est colorum testimoniis opus,
 Hic exhibetur vera virtus actibus.
 Colore frustra mendaces uti docet
 Fabella, certa cum datur probatio. 15

FAB. XXVI.

Ciconia, anser & accipiter.

Venisset notum ad stagnum cum ciconia,
 Mergentem invenit se frequenter anserem
 Sub undis; querit, cur hoc faceret. Ille ait,
 Haec nobis consuetudo est, & in luto
 Reperimus escam, & accipitris simul impetum 5
 Venientis ad nos tuti sic evadimus.
 Sum multo accipitre fortior, ciconia
 Inquit; amicitiam si vis mecum iungere,
 Illi insultate vix poteris. Credulus
 Et protinus auxilium petens anser, simul 10
 In agrum prodit; illico supervenit
 Accipiter, & comprehensum fævis unguibus,
 Fugiente devorat anserem ciconia.
 Cui anser: qui patrono se tam debili
 Credit, peiore finiri debet nece. 15

FAB.

FAB. XXVII.

Ovis & cornix.

In tergo cornix otiosa considens
 Ovis, tundebat illud rostro: cum diu
 Fecisset, inquit, patiens ovis iniuria^æ,
 Hanc si fecisses contumeliam cani,
 Eius latratum haud ferres. At cornix ovi,
 Collo tam forti numquam sedeo, nam scio
 Quos debeam laceſſere, annis callida;
 Acribus amica, at importuna inermibus.
 Sic me creatum di voluerunt vivere.
 His, qui laceſſunt innocentes infirmi,
 Vexare fortes metuunt, scripta est fabula,

FAB. XXVIII.

Formica & Cicada.

Hiemis formica grana tempore e cavo
 Trahens siccabat, quæ prudens collegerat
Aestate. Esuriens hanc, ut aliquid sibi daret,
 Rogat cicada. Cui formica; æstate quid
 Agebas? inquit. Illa, non erat otium,
 Ut de futuro cogitarem tempore,
 Errabam cantans per sepes & pascua.
 Ridens formica, & grana referens, sic ait:
Aestate quæ cantasti, age, salta frigore.
 Piger laboret certo semper tempore,
Ne, cum nil habeat, poscens accipiat nihil.

FAB.

FAB. XXIX.

Equus & Asinus.

Equum rogabat asinus paullulum hordei:
Libenter, ait; & si supereret, largiter
Pro dignitate nostra tribuerem tibi:
Simul sed nostra vespere ad præsepia
Venero, inox plenum farre sacculum dabo. 5
Asellus inquit, nunc qui rem parvam negas,
Quid in maiore te facturum existimem?
Qui, magna cum promittunt, parva denegant;
In dando se tenaciores indicant.

FAB. XXX.

Leo senex et vulpis.

Defectus annis, languorem finxit leo.
Aegrotum ad regem visitandum bestiæ
Plures venerunt; devorat quas protinus.
Sed cauta vulpis ante speluncam procul
Stabat salutans regem. Quam rogat leo, 5
Cur non intraret; video quod vestigia
Intrantium multa, at nulla exeuntium.
Cautis prodesse pericula aliorum solent.

FAB.

FAB. XXXI.

Pulex & camelus.

Pulex camelii dorso forte confidens,

Gravatus multis qui incedebat sarcinis,
Sibi placebat, longe visus altior.

Iter cum longum facerent; vespera simul
Ad stabulum venerunt, pulex leviter statim
Ad terram saliens, ecce, dixit, ocyus
Descendo, adtritum ne gravem diutius.

At ille, gratum est, inquit, sed nec pondere,
Te imposito, me gravari sentire potui,
Nec, te deiecto, habere quid levaminis.

Qui se sublimi, nullo cum sit ordine,
Iactat, notatus in despectum devenit.

FAB. XXXII.

Hædus & lupus.

Capella, sœtum ut custodiret, exiens
Pastum, imprudentem monuit hædum, ne
ostium

Aperiret, multas quod sciret stabula feras
Circuire pecorum. Ut abiit, advenit lupus,
Adsimulans vocem matris, & iubet fores
Sibi referari; ut hædus audivit, lupo,
Per rimam spectans, inquit, audio sonum
Matris, sed fallax atque inimicus es mihi;
Sub voce matris nostrum quæris sanguinem

Potare,

Potare, & nostra carne satiari. Vale.
Laus magna natis, obsequi parentibus.

FAB. XXXIII.

Pauper & serpens,

Serpens in adib⁹ cuiusdam pauperis
Venire semper ad mensam confueverat,
Et inde micis pascebat⁹ largiter.
Dives post paullo factus; irasci incipit
Serpenti, & vulnerat secure; tempore
Ad pristinam interposito egestatem reddit.
Pro sorte varia serpentis postquam videt
Fortunam mutari suam, blande petit
Ignoscat ut peccanti; cui serpens ait,
Te pœnitib⁹ sceleris, usque dum mea
Cicatrix clausa fuerit; at tamen optima
Fide me posthaec noli amicum credere.
Redire tamen hac lege in gratiam volo,
Securis namquam perfidæ si meminerim.

Suspectus esse debet, qui laſit ſemel,
Et caute ſemper integranda gratia.

FAB. XXXIV.

Aquila & milvus.

In ramo tristis federat cum milvo
Aquila. Quid vultu te tam mœſto, milvus,
Con-

Conspicio? quæro, dixit illa, coniugem
 Parem, nec invenire possum. Me accipe,
 Te multo qui sum fortior. Quid? an potes 5
 Ex rapto vietum quærere? unguibus meis
 Struthiocamelum rapui prensum sapientius.
 Inducta verbis aquila coniugem capit.
 Parvo post nuptias transacto tempore
 Aquila, abi, & prædam promissam mihi rape. 10
 Volans in altum, soricem immundissimum,
 Et longo milvus adfert putridum situm.
 Hæcne est polliciti, aquila dixit, fides tui?
 Cui milvus; ego, ut pervenirem nuptias
 Ad regias, nihil non posse me, fidei. 15
 Dedissem, quamvis me nequire noverim.
 Qui se maiores cupidi quærunt coniuges,
 Dolent decepti se post iunctos vilibus.

VII. XX. VIII.

5

0

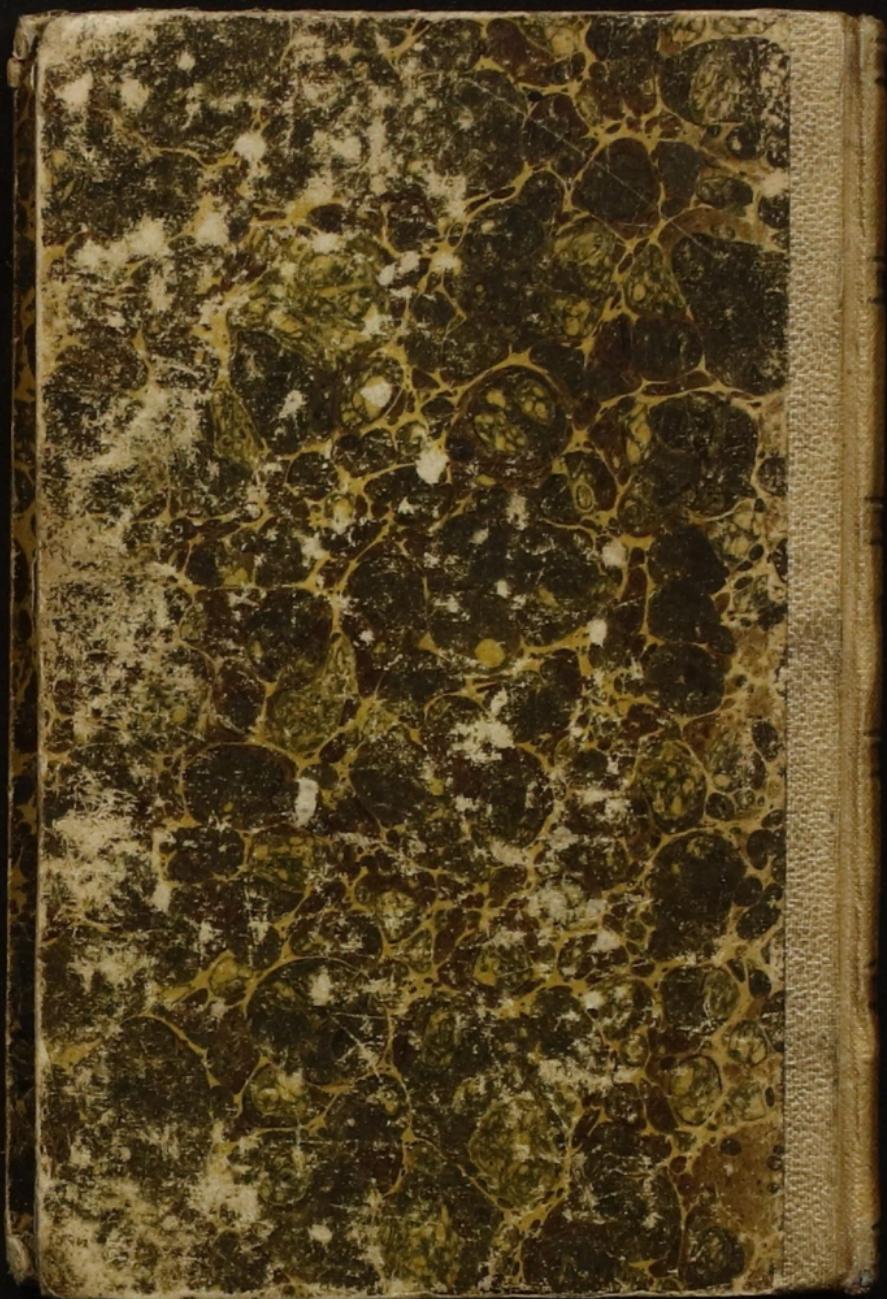
5

71B $\frac{9}{5}$ 47

X 2355186

VD 18

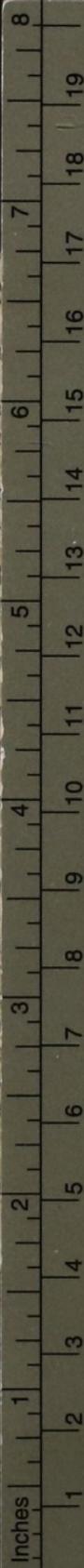

Farbkarte #13

B.I.G.

Centimetres

A E D R I
GUSTI LIBERTI
JULARUM
OPIARUM
LIBRI V.
ET
M FABULARUM
PENDIX.

HALAE
ORPHANOTROPHEL.
MDCCCLXXXVII.